

Växter-kurs-SU_lista3

Svenska djur och växter, orienteringskurs, 7.5 hp

Innehåll

1 Åkerfräken	1
1.1 Beskrivning	1
1.2 Habitat	1
1.2.1 Utbredningskartor	1
1.3 Biotop	1
1.4 Etymologi	1
1.5 Bygdemål	1
1.6 Användning	1
1.7 Referenser	1
1.8 Externa länkar	1
2 Gökärt	2
2.1 Synonymer	2
2.2 Externa länkar	2
3 Humleblomster	3
3.1 Varieteter	3
3.2 Hybrider	3
3.3 Synonymer	3
3.4 Externa länkar	3
4 Violsläktet	4
4.1 Dottertaxa till Violsläktet, i alfabetisk ordning ^[1]	4
4.2 Se även	16
4.3 Källor	16
4.4 Externa länkar	16
5 Örnbräken	17
5.1 Beskrivning	17
5.2 Utbredning	17
5.3 Användning	17
5.4 Synonymer	18
5.5 Alternativa vardagliga namn	18
5.6 Externa länkar	18

5.7	Referenser	18
6	Midsommarblomster	19
6.1	Beskrivning	19
6.2	Utbredning	19
6.3	Synonymer	19
6.4	Referenser	19
6.5	Externa länkar	19
7	Kabbleka	20
7.1	Beskrivning	20
7.2	Biotop	20
7.3	Habitat	20
7.4	Användning	20
7.5	Etymologi	20
7.6	Bygdemål	20
7.7	Skröna	20
7.8	Bildgalleri	20
7.9	Referenser	20
7.10	Externa länkar	21
8	Glasbjörk	22
8.1	Utbredning	22
8.2	Växtsätt	22
8.3	Användning	22
8.4	Övrigt	22
8.5	Se även	22
8.6	Referenser	23
8.6.1	Noter	23
8.7	Externa länkar	23
9	Ormbär	24
9.1	Namngivning	24
9.1.1	Etymologi	24
9.1.2	Vetenskapliga synonymer	24
9.1.3	Äldre svenska namn	24
9.2	Referenser	24
9.3	Externa länkar	25
10	Bergslok	26
10.1	Bergslok i Sverige	26
10.2	Externa länkar	26
11	Vårfryle	27

11.1 Externa länkar	27
12 Syren	28
12.1 Användning	28
12.2 Folktro	28
12.3 Stavning	28
12.4 Mellan hägg och syren	28
12.5 Synonymer	28
12.6 Galleri	28
12.7 Noter	29
12.7.1 Webbkällor	29
13 Kummin	30
13.1 Beskrivning och utbredning	30
13.2 Användning	30
13.2.1 Medicinsk användning	30
13.3 Förväxlingkryddor	30
13.4 Källor	30
13.4.1 Källor	30
13.5 Externa länkar	30
14 Daggekåpa	32
14.1 Utseende	32
14.2 Habitat	32
14.3 Etymologi	32
14.4 Bygdemål	32
14.5 Apomiktiska småarter	32
14.6 Ändrade taxa	32
14.7 Användning	33
14.8 Rödlisning	33
14.9 Noter	33
14.10Källor	33
14.11Se även	33
14.12Externa länkar	33
15 Slingesläktet	34
15.1 Dottertaxa till Slingor, i alfabetisk ordning ^[1]	34
15.2 Bildgalleri	35
15.3 Noter	35
15.4 Externa länkar	35
16 Lundgröe	36
16.1 Externa länkar	36

17 Asp (träd)	37
17.1 Historik	37
17.2 Beskrivning	37
17.2.1 Darrande blad	37
17.2.2 Avvikande former	37
17.3 Ekologi	38
17.4 Användning	38
17.4.1 Medicinsk användning	38
17.5 Etymologi	38
17.6 Dialektala namn	38
17.7 Se även	38
17.8 Källor	38
17.9 Externa länkar	38
18 Ängskavle	39
18.1 Källor	39
18.2 Externa länkar	39
19 Häckvicker	40
19.1 Underarter och varieteter	40
19.2 Genetik	40
19.2.1 Artens namn	40
19.3 Synonymer	40
19.4 Referenser	40
19.4.1 Källor	40
19.4.2 Se även	40
19.4.3 Externa länkar	40
20 Ängssyra	41
20.1 Utseende	41
20.2 Underarter och varieteter	41
20.3 Användning	41
20.4 Externa länkar	41
21 Liljekonvalj	42
21.1 Beskrivning	42
21.2 Toxicitet	42
21.3 Odling och skötsel	43
21.4 Utbredningskartor	43
21.5 Bygdemål	43
21.6 Etymologi	43
21.7 Se även	43
21.8 Källor	43

21.9 Externa länkar	43
22 Getrams	44
22.1 Synonymer	44
22.1.1 Svenska	44
22.1.2 Vetenskapliga	44
22.2 Källor	45
22.3 Externa länkar	45
22.4 Text- och bildkällor, bidragsgivare, och licenser	46
22.4.1 Text	46
22.4.2 Bilder	47
22.4.3 Innehållslicens	48

Kapitel 1

Åkerfräken

Åkerfräken, *Equisetum arvense* är en fräkenväxt.

1.1 Beskrivning

Som alla fräkenväxter har åkerfräken en långsträckt, grenig, knölbärande jordstam. Den skiljer sig ifrån andra växter genom sina dimorfa skott, den har dels fertila vårskott (återfinnes i april och maj), dels sterila sommarskott. De fertila skotten är blekbruna, klorofyllfria, enkla stjälkar med ett brunt sporax i toppen (strobilus, påminner om en liten kotte) medan sommarskotten är gröna och inte ger sporer. Sommarskottens allmänna utseende påminner lite om ängsfräken (*Equisetum pratense*), på det sättet att båda har långa med ogrenade sidogrenar.

Denna arbetsfördelning mellan vår- och sommarskott liknar förhållandet hos vissa tidiga vårfanerogamer, till exempel hästhov och säl, som likaledes tidigt om våren blommar utan blad (ur övervintrande knoppar) och först längre fram får fotosyntetiserade blad. Generellt för växter utan klorofyll gäller att de istället lever i symbios med någon form av svamp alternativt som parasit på andra växter, men det är inte fallet hos åkerfräken. All näring som behövs till de bleka vårskotten är lagrad från förra året.

1.2 Habitat

Åkerfräken är ganska allmän på odlade ställen, såsom åkerkanter, vägkanter, sandgångar, ruderat och annan öppen mark. Den tar sig ända upp i fjällen.

1.2.1 Utbredningskartor

- Norden
- Norra halvklotet

1.3 Biotop

Föga krävande; växer på både på sand- och lerjord.

1.4 Etymologi

Arvense kommer av latin *arvum* = åker p.g.a. att växten ofta förekommer i åkrar.

1.5 Bygdemål

1.6 Användning

Åkerfräken kan användas mot mjöldagg och andra svampar i odling men kan då samtidigt bli ett mycket besvärligt ogräs.

Har ingått i svenska farmakopén under namnet *Equiseti herba* och ansågs vara bra mot sjukdomar i levern och urinsystemet.

1.7 Referenser

- [1] Johan Ernst Rietz: *Svenskt dialektlexikon*, Gleerups, Lund 1862...1867, faksimilutgåva Malmö 1962, sida 189
- [2] Arne Anderberg & Anna-Lena Anderberg: *Den virtuella floran*, Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm

1.8 Externa länkar

- Den virtuella floran - Växter utan klorofyll
- Åkerfräken i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)
- Wikimedia Commons har media som rör Åkerfräken.

Kapitel 2

Gökärt

Gökärt (*Lathyrus linifolius*) är en växt i släktet vialer i familjen ärtväxter.

Flerårig ört med uppstigande till upprätt växtsätt med plattad och vingkantad stjälk, till 40 cm. Bladen är grågröna och parbladiga med 2-4 bladpar, småbladen är långsmala och saknar klänge. Blommor i fåblommiga klasar. Kronan rosa till blekt rödvioletta med mörkare ådringar och växlar vanligen färg under blomningen, från mer rosa till violett. Frukten är en balja, kal och svart. Blomningstid: maj-juni.

Artepitetet *linifolius* (lat.) betyder "med blad som lin".

Blomman är ätbar och således även kallad "gökmat" i vissa områden.

2.1 Synonymer

Gökärten har tidigare även kallats **käringtand**, men det namnet används till en annan art.

Gökärten saknar, liksom **vippärt** (*Lathyrus niger*) och **vårärt** (*Lathyrus vernus*) **klänge**. Av denna anledning fördes dessa tre arter tidigare till ett separat släkte - *Orobus*.

- *Lathyrus linifolius* var. *montanus* (Bernh.) Bässler
- *Lathyrus macrorrhizus* Wimmer, 1841
- *Lathyrus macrorrhizus* proles *rothii* Rouy, 1899
- *Lathyrus macrorrhizus* var. *divaricatus* (Lapeyr.) Rouy, 1899
- *Lathyrus macrorrhizus* var. *pyrenaicus* (L.) Rouy, 1899
- *Lathyrus montanus* Bernh., 1800
- *Lathyrus montanus* subsp. *divaricatus* (Lapeyr.) Arcangeli, 1882
- *Lathyrus montanus* subsp. *pyrenaicus* (L.) Arcangeli, 1882
- *Lathyrus montanus* subsp. *tenuifolius* (Roth) Arcangeli, 1882

- *Lathyrus montanus* var. *tenuifolius* (Roth) Garcke, 1848
- *Orobus alpestris* Malý, 1802-1803 **nom. illeg.**
- *Orobus divaricatus* Lapeyr., 1815
- *Orobus ellipticus* Kit.
- *Orobus graminifolius* J.Becker, 1827
- *Orobus linifolius* Reichard
- *Orobus pluckenettii* Lapeyr., 1815
- *Orobus prostratus* Host, 1831
- *Orobus pyrenaicus* L., 1753
- *Orobus tenuifolius* Roth, 1782
- *Orobus tuberosus* L., 1753

2.2 Externa länkar

- **Den virtuella floran** - Gökärt
- **Gökmat** i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917-1926)
- **International Legume Database & Information Service**
- Wikimedia Commons har media som rör Gökärt.

Kapitel 3

Humleblomster

Humleblomster (*Geum rivale*) är en flerårig ört i familjen **rosväxter** som är hemmahörande i norra halv-klotets **tempererade** områden. Den förekommer i hela Norden, även i de högre fjällregionerna. Den växer på ångar med fuktig mark och den söker inte skugga.

Blomfodret har en klocklik form och sammetsliknande hårlighet. Blomfärgen är purpurbrun och blomningen börjar i maj. Jordstammen är en pelar-jordstam. Den tillväxer nämligen ständigt i sin övre ända med ett ovanjordiskt skott, en bladrosett, och kommer därigenom att så småningom höja sig ur jorden. Från rosettens bladvinklar kommer följande år de blommande stjälkarna fram som sidobildningar. I toppen kommer återigen ett nytt bladskott för det året. Liksom andra arter i **nejlikrotsläktet** övervintrar rosettbladen gröna. De är då så hårt tryckta till marken, att om växten dras upp ur jorden så böjer de sig nedåt utmed jordstammen.

Humleblomster **pollineras** av **humlor**.

3.1 Varieteter

Det finns några **varieteter** av humleblomster:

Stort humleblomster (*G. rivale* var. *subalpinum* (Neuman) Selander), har djupare tandade blad än vanligt humleblomster (*Geum rivale* var. *rivale*).

Vitblommande plantor har kallats *G. rivale* f. *virescens* Lilja.

3.2 Hybrider

Det förekommer hybrider med **nejlikrot** (*G. urbanum*). Dessa har fått namnet *Geum × intermedium* Ehrh., 1791.

Andra hybrider är:

- *Geum × aurantiacum* Fr. *G. aleppicum* × *G. rivale*
- *Geum × pratense* Pau, 1887 - *G. rivale* × *G. sylvaticum*
- *Geum × pulchrum* Fernald - *G. macrophyllum* × *G. rivale*

- *Geum × sudeticum* Tausch, 1823 - *G. montanum* × *G. rivale*
- *Geum × thomasianum* Ser., 1824 - *G. rivale* × *G. pyrenaicum*

3.3 Synonymer

- *Bernoullia nutans* (Crantz) Rafinesque, 1840
- *Bernoullia rivale* (L.) Neck., 1790
- *Caryophyllata nutans* (Crantz) Lamarck
- *Caryophyllata nutans* (Crantz) Moench, 1794
- *Geum hybridum* Wulfen ex Jacq., 1782
- *Geum nutans* Crantz, 1769 nom. illeg.
- *Geum pallidum* Fischer & Meyer, 1845
- *Geum rivale* ssp. *eurivale* A.Löve & D.Löve, 1948
- *Geum rivale* ssp. *islandicum* Á. & D. Löve, 1961
- *Geum rivale* var. *luxurians* Tratt., 1823
- *Geum rivale* f. *virescens* Lilja

3.4 Externa länkar

- **Den virtuella floran** - Humleblomster
- **Humleblomster** Vilda blommor i Sverige
- **Humleblomster** i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)

- Wikimedia Commons har media som rör **Humleblomster**.

Kapitel 4

Violsläktet

Violsläktet (*Viola*)^{[1][2]} är ett släkte i familjen violväxter.^[1] Det finns mellan 400 och 500 violarter runt om i världen. De växer ofta i fuktiga och halvskuggiga lägen. De flesta violer är fleråriga örter, men det finns även några ettåriga samt några små buskar.

Vanligen har violer hjärtformade blad och asymmetriska blommor med fyra uppåtriktade kronblad, två på varje sida, och ett bredare som är nedåtriktat. Olika arter kan ofta skiljas åt genom kronbladens form. Många arter har violetta blommor, som släktnamnet antyder, men det finns även arter med blå, gula, och vita blommor. Tvåfärgade blommor förekommer, ofta blå och gula.

Violer kan användas som dekoration i sallader eller kanderas och användas till desserter. Tablettasken viol är en gammal och fortfarande existerande godissort. Även späda blad är ätbara. Blommor, blad och rötter innehåller A- och C-vitaminer.

4.1 Dottertaxa till Violsläktet, i alfabetisk ordning^[1]

- *Viola abulensis*
- *Viola abyssinica*
- *Viola acanthophylla*
- *Viola accrescens*
- *Viola acrocerauniensis*
- *Viola acuminata*
- *Viola acutifolia*
- *Viola adenostrix*
- *Viola adulterina*
- *Viola adunca*
- *Viola aethnensis*
- *Viola aetolica*
- *Viola affinis*
- *Viola aizoon*
- *Viola ajtayana*
- *Viola alaica*
- *Viola alba*
- *Viola albida*
- *Viola albiensis*
- *Viola albimaritima*
- *Viola albovii*
- *Viola alexandrowiana*
- *Viola alexejana*
- *Viola alicae*
- *Viola allchariensis*
- *Viola alliariifolia*
- *Viola allochroa*
- *Viola alpigena*
- *Viola alpina*
- *Viola altaica*
- *Viola amamiana*
- *Viola ambigua*
- *Viola anagae*
- *Viola anceps*
- *Viola angkai*
- *Viola angustifolia*
- *Viola annamensis*
- *Viola appalachiensis*
- *Viola araucaniae*
- *Viola arborescens*
- *Viola arcuata*

- *Viola argenteria*
- *Viola argentina*
- *Viola arguta*
- *Viola arophila*
- *Viola arsenica*
- *Viola arvensis*
- *Viola athois*
- *Viola atropurpurea*
- *Viola aurantiaca*
- *Viola aurata*
- *Viola aurea*
- *Viola auricolor*
- *Viola auriculata*
- *Viola austrosinensis*
- *Viola awagatakensis*
- *Viola babiogorensis*
- *Viola babunensis*
- *Viola bachtischisaraensis*
- *Viola badensis*
- *Viola bakeri*
- *Viola balansae*
- *Viola balcanica*
- *Viola balearica*
- *Viola baltica*
- *Viola bangiana*
- *Viola bangii*
- *Viola banksii*
- *Viola barroetana*
- *Viola basilensis*
- *Viola batava*
- *Viola beamanii*
- *Viola beckeriana*
- *Viola beckiana*
- *Viola beckwithii*
- *Viola beebyi*
- *Viola berggrenii*
- *Viola bernardii*
- *Viola bernoulliana*
- *Viola bertolonii*
- *Viola bessarabica*
- *Viola bethkeana*
- *Viola bethkei*
- *Viola betonicifolia*
- *Viola bezdelevae*
- *Viola bhutanica*
- *Viola bicolor*
- *Viola biflora*
- *Viola binayensis*
- *Viola bissellii*
- *Viola bissetii*
- *Viola blanda*
- *Viola blandiformis*
- *Viola blaxlandiae*
- *Viola bocquetiana*
- *Viola bohemica*
- *Viola boissieuana*
- *Viola boliviana*
- *Viola bornmuelleri*
- *Viola borsodiensis*
- *Viola borussica*
- *Viola brachypetala*
- *Viola brachyphylla*
- *Viola brandisii*
- *Viola brauniae*
- *Viola braunii*
- *Viola brevicornis*
- *Viola brevistipulata*
- *Viola bridgesii*
- *Viola brittoniana*
- *Viola bubanii*
- *Viola buchtienii*
- *Viola bulbosa*

- *Viola bulgarica*
- *Viola burnatii*
- *Viola bustillosia*
- *Viola cadevallii*
- *Viola calcarata*
- *Viola calchaquiensis*
- *Viola calcicola*
- *Viola calderensis*
- *Viola caleyana*
- *Viola californica*
- *Viola cameleo*
- *Viola canadensis*
- *Viola canescens*
- *Viola canina*
- *Viola caninaeformis*
- *Viola canninefas*
- *Viola canobarbata*
- *Viola capillaris*
- *Viola carinthiaca*
- *Viola carpatica*
- *Viola castillensis*
- *Viola castillonii*
- *Viola caucasica*
- *Viola cazorlensis*
- *Viola cebennensis*
- *Viola celinae*
- *Viola cenisia*
- *Viola cephalonica*
- *Viola cerasifolia*
- *Viola chaerophylloides*
- *Viola chamaedrys*
- *Viola chamissoniana*
- *Viola champlainensis*
- *Viola changii*
- *Viola charlestonensis*
- *Viola chassanica*
- *Viola cheiranthifolia*
- *Viola chejuensis*
- *Viola chelmea*
- *Viola chenevardii*
- *Viola chiapasiensis*
- *Viola chrysantha*
- *Viola cilicica*
- *Viola cinerea*
- *Viola clauseniana*
- *Viola cleistogamoides*
- *Viola cluniensis*
- *Viola cochranii*
- *Viola collina*
- *Viola colliniformis*
- *Viola columnaris*
- *Viola commersonii*
- *Viola comollia*
- *Viola concordifolia*
- *Viola confertifolia*
- *Viola congesta*
- *Viola conjugens*
- *Viola consobrina*
- *Viola consocia*
- *Viola cooperrideri*
- *Viola coquoziana*
- *Viola cordifolia*
- *Viola cornuta*
- *Viola coronifera*
- *Viola corralensis*
- *Viola corsica*
- *Viola cotyledon*
- *Viola cracoviensis*
- *Viola crassa*
- *Viola crassifolia*
- *Viola crassiuscula*
- *Viola crinita*

- *Viola cryana*
- *Viola cuatrecasasii*
- *Viola cucullata*
- *Viola cuicochensis*
- *Viola culminis*
- *Viola cumingii*
- *Viola cuneata*
- *Viola cunninghamii*
- *Viola curicoensis*
- *Viola curnowi*
- *Viola curvistylis*
- *Viola cuspidifolia*
- *Viola cyathiformis*
- *Viola czemalensis*
- *Viola dacica*
- *Viola dactyloides*
- *Viola dalatensis*
- *Viola dasyphylla*
- *Viola davidii*
- *Viola davisii*
- *Viola decipiens*
- *Viola declinata*
- *Viola decumbens*
- *Viola delavayi*
- *Viola delphinantha*
- *Viola demetria*
- *Viola desetangsii*
- *Viola diamantiaca*
- *Viola dichroa*
- *Viola diffusa*
- *Viola digenea*
- *Viola dimorphophylla*
- *Viola dirimliensis*
- *Viola dirphya*
- *Viola disiuncta*
- *Viola dissecta*
- *Viola dissita*
- *Viola diversifolia*
- *Viola doerfleri*
- *Viola doii*
- *Viola dolichocentra*
- *Viola dombeyana*
- *Viola domeykoana*
- *Viola domingensis*
- *Viola donetzkiensis*
- *Viola douglasii*
- *Viola dubia*
- *Viola dubyana*
- *Viola duclouxii*
- *Viola dukadjinica*
- *Viola dyris*
- *Viola eamesii*
- *Viola eclipses*
- *Viola ecuadorensis*
- *Viola egglestonii*
- *Viola eichenfeldii*
- *Viola eizanensis*
- *Viola eizasieboldii*
- *Viola ekstroemiana*
- *Viola elatior*
- *Viola elegantula*
- *Viola eminens*
- *Viola eminii*
- *Viola epipsila*
- *Viola epirota*
- *Viola ermenekensis*
- *Viola escarapela*
- *Viola esculenta*
- *Viola etrusca*
- *Viola eugeniae*
- *Viola evae*
- *Viola exigua*

- *Viola eximia*
- *Viola exsul*
- *Viola faurieana*
- *Viola fedtschenkoana*
- *Viola ferrarinii*
- *Viola filicaulis*
- *Viola filicetorum*
- *Viola fischeri*
- *Viola fissifolia*
- *Viola flagelliformis*
- *Viola flavicans*
- *Viola flettii*
- *Viola flos-evae*
- *Viola flos-idae*
- *Viola fluehmannii*
- *Viola formosana*
- *Viola forrestiana*
- *Viola forskaalii*
- *Viola fragrans*
- *Viola frank-smithii*
- *Viola friderici*
- *Viola frigida*
- *Viola frondosa*
- *Viola fruticosa*
- *Viola fujisanensis*
- *Viola funesta*
- *Viola fuscifolia*
- *Viola fuscoviolacea*
- *Viola galeanaensis*
- *Viola gan-chouenensis*
- *Viola ganeschinii*
- *Viola germainii*
- *Viola gerstlaueri*
- *Viola glabella*
- *Viola glabrescens*
- *Viola glacialis*
- *Viola glandularis*
- *Viola glechomoides*
- *Viola gloggnitzensis*
- *Viola gmeliniana*
- *Viola godlewskii*
- *Viola godoyae*
- *Viola gotlandica*
- *Viola gracilis*
- *Viola gracillima*
- *Viola grahamii*
- *Viola grandisepala*
- *Viola granitica*
- *Viola granulosa*
- *Viola grayi*
- *Viola greatrexii*
- *Viola greenmanii*
- *Viola gremblighii*
- *Viola grisebachiana*
- *Viola grubovii*
- *Viola grypoceras*
- *Viola guadalupensis*
- *Viola guangzhouensis*
- *Viola guatemalensis*
- *Viola guitteanae*
- *Viola hallieri*
- *Viola hallii*
- *Viola hamiltoniana*
- *Viola hancockii*
- *Viola hastata*
- *Viola hederacea*
- *Viola hediniana*
- *Viola heldreichiana*
- *Viola helenae*
- *Viola helvetica*
- *Viola hemsleyana*
- *Viola henryi*

- *Viola heterantha*
- *Viola heterophylla*
- *Viola hieronymi*
- *Viola hillii*
- *Viola hirsutula*
- *Viola hirta*
- *Viola hirtaeformis*
- *Viola hirtipes*
- *Viola hispida*
- *Viola hissarica*
- *Viola hiyamae*
- *Viola hollickii*
- *Viola holsatica*
- *Viola hondoensis*
- *Viola hookeriana*
- *Viola hortorum*
- *Viola hossei*
- *Viola howellii*
- *Viola huesoensis*
- *Viola huidobrii*
- *Viola hultenii*
- *Viola humilis*
- *Viola hunanensis*
- *Viola hungarica*
- *Viola hymettia*
- *Viola hyperborea*
- *Viola hyrcanica*
- *Viola ibukiana*
- *Viola ignobilis*
- *Viola igoschinae*
- *Viola improcera*
- *Viola improvisa*
- *Viola incissecta*
- *Viola inconspicua*
- *Viola indica*
- *Viola insessa*
- *Viola insignis*
- *Viola insolita*
- *Viola irinae*
- *Viola isaurica*
- *Viola iselensis*
- *Viola iwagawae*
- *Viola ivonis*
- *Viola jaborneggii*
- *Viola jaccardii*
- *Viola jagellonica*
- *Viola jalapaensis*
- *Viola jangiensis*
- *Viola japonica*
- *Viola jaubertiana*
- *Viola javanica*
- *Viola jeniseensis*
- *Viola jinggangshanensis*
- *Viola jizushanensis*
- *Viola joergensenii*
- *Viola johnstonii*
- *Viola jooi*
- *Viola jordanii*
- *Viola juzepczukii*
- *Viola kalbreyeri*
- *Viola kalksburgensis*
- *Viola kamibayashii*
- *Viola kapsanensis*
- *Viola karakalensis*
- *Viola karakulensis*
- *Viola karltreicheana*
- *Viola kauaensis*
- *Viola keiskei*
- *Viola kermesina*
- *Viola kernerii*
- *Viola keterocarpa*
- *Viola kiangsiensis*

- *Viola kisoana*
- *Viola kitamiana*
- *Viola kizildaghensis*
- *Viola kjellbergii*
- *Viola koehleri*
- *Viola koritnicensis*
- *Viola kosanensis*
- *Viola kosaninii*
- *Viola kozo-poljanskii*
- *Viola krascheninnikoviorum*
- *Viola kunawarensis*
- *Viola kupcokiana*
- *Viola kupfferiana*
- *Viola kupfferi*
- *Viola kusanoana*
- *Viola kusnezowiana*
- *Viola labradorica*
- *Viola lacaitaeana*
- *Viola lacmonica*
- *Viola lactea*
- *Viola lactiflora*
- *Viola lainzii*
- *Viola lanaiensis*
- *Viola lanceolata*
- *Viola langeana*
- *Viola langloisii*
- *Viola langsдорфii*
- *Viola lanifera*
- *Viola laricicola*
- *Viola latistipula*
- *Viola lavrenkoana*
- *Viola lehmannii*
- *Viola leucopetala*
- *Viola leunisii*
- *Viola leyboldiana*
- *Viola libanotica*
- *Viola lii*
- *Viola lilliputana*
- *Viola lilloana*
- *Viola limbarae*
- *Viola lithion*
- *Viola livonica*
- *Viola llullaillacoensis*
- *Viola lobata*
- *Viola lovelliana*
- *Viola lucens*
- *Viola luciae*
- *Viola luganensis*
- *Viola lutea*
- *Viola lyallii*
- *Viola macedonica*
- *Viola macloskeyi*
- *Viola macroceras*
- *Viola maculata*
- *Viola magellanica*
- *Viola magellensis*
- *Viola magna*
- *Viola magnifica*
- *Viola majchurensis*
- *Viola malteana*
- *Viola malvesini*
- *Viola mandonii*
- *Viola mandshurica*
- *Viola mantziana*
- *Viola maoershanensis*
- *Viola marcetii*
- *Viola marihelenae*
- *Viola markensteinensis*
- *Viola markgrafii*
- *Viola maroccana*
- *Viola martii*
- *Viola martinii*

- *Viola matczkasensis*
- *Viola mauritii*
- *Viola maviensis*
- *Viola maximowicziana*
- *Viola maymanica*
- *Viola mearnsii*
- *Viola medelii*
- *Viola megapolitana*
- *Viola melissifolia*
- *Viola membranacea*
- *Viola menitzkii*
- *Viola mercurii*
- *Viola merkensteiniensis*
- *Viola merrilliana*
- *Viola merxmülleri*
- *Viola metajaponica*
- *Viola meyeriana*
- *Viola micranthella*
- *Viola microcentra*
- *Viola mielnicensis*
- *Viola milanae*
- *Viola minuta*
- *Viola minutiflora*
- *Viola mira*
- *Viola mirabiliformis*
- *Viola mirabilis*
- *Viola missouriensis*
- *Viola mistura*
- *Viola modesta*
- *Viola modestula*
- *Viola mollicula*
- *Viola mollis*
- *Viola monbeigii*
- *Viola mongolica*
- *Viola montagnei*
- *Viola moupinensis*
- *Viola mucronulifera*
- *Viola muehldorfii*
- *Viola mulfordiae*
- *Viola muliensis*
- *Viola munbyana*
- *Viola munozensis*
- *Viola murbecki*
- *Viola muscoides*
- *Viola nagasawai*
- *Viola najadum*
- *Viola nanlingensis*
- *Viola nannae*
- *Viola nannei*
- *Viola nantouensis*
- *Viola napae*
- *Viola nassauvioides*
- *Viola nataliae*
- *Viola nebrodensis*
- *Viola neglectiformis*
- *Viola neilreichiana*
- *Viola neilreichii*
- *Viola nemenyiana*
- *Viola nephrophylla*
- *Viola neumanniana*
- *Viola niederleinii*
- *Viola nitida*
- *Viola nobilis*
- *Viola notabilis*
- *Viola novae-angliae*
- *Viola nubigena*
- *Viola nuda*
- *Viola nuevo-leonensis*
- *Viola nummulariifolia*
- *Viola nuttallii*
- *Viola oahuensis*
- *Viola oblonga*

- *Viola obtusa*
- *Viola obtusoacuminata*
- *Viola obtusogrypoceras*
- *Viola occulta*
- *Viola ocellata*
- *Viola odontocalycina*
- *Viola odorata*
- *Viola oenensis*
- *Viola oenipontana*
- *Viola ogawae*
- *Viola okuharae*
- *Viola oldhamiana*
- *Viola oligocephala*
- *Viola orbelica*
- *Viola orbiculata*
- *Viola orbignyana*
- *Viola orientalis*
- *Viola orphanidis*
- *Viola orthoceras*
- *Viola ovalleana*
- *Viola ovatooblonga*
- *Viola oxyodontis*
- *Viola pacheri*
- *Viola pachyrrhiza*
- *Viola pacifica*
- *Viola painteri*
- *Viola palatina*
- *Viola pallascaensis*
- *Viola palmata*
- *Viola palmensis*
- *Viola palustris*
- *Viola papuana*
- *Viola paradoxa*
- *Viola parnonia*
- *Viola parvula*
- *Viola pascua*
- *Viola patrinii*
- *Viola paxiana*
- *Viola pedata*
- *Viola pedatifida*
- *Viola pedunculata*
- *Viola pentadactyla*
- *Viola pentelica*
- *Viola perinensis*
- *Viola permixta*
- *Viola perreniformis*
- *Viola persicifolia*
- *Viola petelotii*
- *Viola peterfii*
- *Viola phalacrocarpa*
- *Viola philippiana*
- *Viola philippica*
- *Viola philippii*
- *Viola phitosiana*
- *Viola pilosa*
- *Viola pinetorum*
- *Viola pinnata*
- *Viola placida*
- *Viola plantaginea*
- *Viola poetica*
- *Viola poltavensis*
- *Viola polycephala*
- *Viola polyodonta*
- *Viola polypoda*
- *Viola polysecta*
- *Viola popovae*
- *Viola populifolia*
- *Viola portalesia*
- *Viola porteriana*
- *Viola portulacea*
- *Viola praemorsa*
- *Viola praesignis*

- *Viola prenja*
- *Viola preywischiana*
- *Viola primorskajensis*
- *Viola primulifolia*
- *Viola principis*
- *Viola prionantha*
- *Viola producta*
- *Viola prunellifolia*
- *Viola pseudogracilis*
- *Viola pseudograeca*
- *Viola pseudomakinoi*
- *Viola pseudomirabilis*
- *Viola pseudosilvatica*
- *Viola pseudovulcanica*
- *Viola psychodes*
- *Viola pubescens*
- *Viola pulvinata*
- *Viola pumila*
- *Viola purpurea*
- *Viola pusilla*
- *Viola pusillima*
- *Viola pygmaea*
- *Viola pynzarii*
- *Viola pyrenaica*
- *Viola raddeana*
- *Viola radians*
- *Viola ramosiana*
- *Viola rauliniana*
- *Viola raunsiensis*
- *Viola rausii*
- *Viola ravida*
- *Viola redacta*
- *Viola regeliana*
- *Viola reichei*
- *Viola reichenbachiana*
- *Viola renifolia*
- *Viola replicata*
- *Viola reschetnikovae*
- *Viola reticulata*
- *Viola rhaetica*
- *Viola rheophila*
- *Viola rhodopeia*
- *Viola rhombifolia*
- *Viola riloensis*
- *Viola riviniana*
- *Viola robinsoniana*
- *Viola roccabrunensis*
- *Viola rodriguezii*
- *Viola roigii*
- *Viola rossii*
- *Viola rossowiana*
- *Viola rostrata*
- *Viola rosulata*
- *Viola rotundifolia*
- *Viola rubella*
- *Viola rudolfii*
- *Viola rudolphii*
- *Viola rugosa*
- *Viola rupestriformis*
- *Viola rupestris*
- *Viola rupicola*
- *Viola ruppii*
- *Viola ruprechtiana*
- *Viola ryoniae*
- *Viola saccata*
- *Viola sacchalinensis*
- *Viola sacculus*
- *Viola sagittata*
- *Viola salvatoriana*
- *Viola samothracica*
- *Viola sandrasea*
- *Viola sanensis*

- *Viola santiagoensis*
- *Viola sardagnae*
- *Viola savatieri*
- *Viola saxatilis*
- *Viola saxifraga*
- *Viola scabra*
- *Viola scandens*
- *Viola schachimardanica*
- *Viola schariensis*
- *Viola schauloi*
- *Viola schensiensis*
- *Viola schlarlockii*
- *Viola schmalhauseni*
- *Viola schneideri*
- *Viola schoenachii*
- *Viola scorpiuroides*
- *Viola sedunensis*
- *Viola segniensis*
- *Viola seleriana*
- *Viola selkirkii*
- *Viola sempervirens*
- *Viola sempervivum*
- *Viola sennenii*
- *Viola senzanensis*
- *Viola seoulensis*
- *Viola septemloba*
- *Viola septentrionalis*
- *Viola serpens*
- *Viola serpyllifolia*
- *Viola serresiana*
- *Viola sfikasiana*
- *Viola sheltonii*
- *Viola shikokiana*
- *Viola shinchikuensis*
- *Viola sieboldii*
- *Viola sieheana*
- *Viola sikkimensis*
- *Viola silana*
- *Viola silicestris*
- *Viola singularis*
- *Viola sintenisii*
- *Viola skanderbegii*
- *Viola skottsbergiana*
- *Viola slavinii*
- *Viola slesvicensis*
- *Viola sokalensis*
- *Viola somchetica*
- *Viola sororia*
- *Viola spathulata*
- *Viola speciosa*
- *Viola spegazzinii*
- *Viola sphaerocarpa*
- *Viola spuria*
- *Viola steinbachii*
- *Viola stewardiana*
- *Viola stipularis*
- *Viola stojanovii*
- *Viola stoloniflora*
- *Viola striata*
- *Viola striis-notata*
- *Viola stuebelii*
- *Viola suaveolens*
- *Viola suaviflora*
- *Viola suavis*
- *Viola subaffinis*
- *Viola subandina*
- *Viola subatlantica*
- *Viola subcollina*
- *Viola subdimidiata*
- *Viola subglabrata*
- *Viola subhirta*
- *Viola sublaceolata*

- *Viola subodorata*
- *Viola sukaczewii*
- *Viola sumatrana*
- *Viola szetschwanensis*
- *Viola takahashii*
- *Viola talmensis*
- *Viola taltalensis*
- *Viola tanaitica*
- *Viola taradakensis*
- *Viola tarbagataica*
- *Viola tashiroi*
- *Viola tectiflora*
- *Viola tenuicornis*
- *Viola tenuis*
- *Viola tenuissima*
- *Viola teplouchovii*
- *Viola teshioensis*
- *Viola tessinensis*
- *Viola texidoris*
- *Viola tezensis*
- *Viola thasia*
- *Viola thibaudieri*
- *Viola thomasiana*
- *Viola thomsonii*
- *Viola thymifolia*
- *Viola tichomirovii*
- *Viola tigirekica*
- *Viola tineorum*
- *Viola tiroliensis*
- *Viola tokubuchiana*
- *Viola tomentosa*
- *Viola tonkinensis*
- *Viola tourbillonensis*
- *Viola triangulifolia*
- *Viola trichopetala*
- *Viola tricolor*
- *Viola tridentata*
- *Viola triflabellata*
- *Viola triloba*
- *Viola trinervata*
- *Viola trinitatis*
- *Viola tripartita*
- *Viola tristicha*
- *Viola truncata*
- *Viola tucumanensis*
- *Viola turkestanica*
- *Viola tuvinica*
- *Viola tzvelevii*
- *Viola ucriana*
- *Viola uechtritziiana*
- *Viola uliginosa*
- *Viola ulleungdoensis*
- *Viola umbraticola*
- *Viola umbrosa*
- *Viola uniflora*
- *Viola unwinii*
- *Viola urophylla*
- *Viola utahensis*
- *Viola utchinensis*
- *Viola vadimii*
- *Viola vadutiensis*
- *Viola vaginata*
- *Viola wailenalenae*
- *Viola valderia*
- *Viola valentiana*
- *Viola vallenarensis*
- *Viola wallichiana*
- *Viola vallicola*
- *Viola walteri*
- *Viola wansanensis*
- *Viola variegata*
- *Viola vaudensis*

- *Viola weberbaueri*
- *Viola websteri*
- *Viola weibellii*
- *Viola weinharti*
- *Viola werdermannii*
- *Viola veronicifolia*
- *Viola vespertina*
- *Viola viarum*
- *Viola viatkensis*
- *Viola wiedemannii*
- *Viola wiesbaurii*
- *Viola vilaensis*
- *Viola wilczekiana*
- *Viola wilhelmii*
- *Viola villaquensis*
- *Viola willkommii*
- *Viola villosa*
- *Viola vilnaensis*
- *Viola vindobonensis*
- *Viola violacea*
- *Viola wittrockiana*
- *Viola volcanica*
- *Viola voliotisii*
- *Viola woosanensis*
- *Viola vorarlbergensis*
- *Viola woroschilovii*
- *Viola vourinensis*
- *Viola wrightiana*
- *Viola wujekii*
- *Viola yamatsutai*
- *Viola yazawana*
- *Viola yedoensis*
- *Viola yezoensis*
- *Viola yildirimlii*
- *Viola yunnanensis*
- *Viola yunnanfuensis*

- *Viola yurii*
- *Viola yuzufelensis*
- *Viola zapalowiczii*
- *Viola zophodes*
- *Viola zoysii*

4.2 Se även

- Wikimedia Commons har media som rör Violsläktet.

4.3 Källor

- [1] Roskov Y., Kunze T., Orrell T., Abucay L., Paglinawan L., Culham A., Bailly N., Kirk P., Bourgoin T., Baillargeon G., Decock W., De Wever A., Didžiulis V. (ed) (29 april 2014). "Species 2000 & ITIS Catalogue of Life: 2014 Annual Checklist". Species 2000: Reading, UK. <http://www.catalogueoflife.org/annual-checklist/2014/browse/tree/id/17266722>. Läst 26 maj 2014.
- [2] Sveriges lantbruksuniversitet 2012-. *Viola L. - Violsläktet* från Svensk Kulturväxtdatabas (SKUD). Läst: 6 augusti 2015

4.4 Externa länkar

- Wikimedia Commons har media som rör Violsläktet.
- Wikispecies har information om Violsläktet.

Kapitel 5

Örnbräken

Örnbräken (*Pteridium aquilinum*) tillhör ormbunksväxterna.

5.1 Beskrivning

Örnbräken bildar mer eller mindre täta bestånd av enstaka stående **blad**, som har styvt och upprätt skaft och 3-dubbelt parbladig skiva. Redan då **ljungen** blommar, börjar örnbräken gulna och står under hösten med livligt rödgul färg för att vissna ned innan **vintern** kommer. Bladens enstaka växtsätt beror på jordstammens långsträckta ledstycken. Namnet "örnbräken" kommer av att man, om man skär av stjälkbasen något på sned, kan se ledningssträngarna bilda en figur med viss likhet med en heraldisk dubbelörn.

Från andra ormbunkar avviker *Pteridium* genom att sporgömmena sitter utmed bladflikarnas kant, och att indusiet bildas av själva bladkanten, som är tillbakavikt över sporgömmena.

Örnbräken besitter ett ganska omfattande kemiskt självförsvar, med till exempel **tanniner**, **fenoler** och **cyanidfrisläppande glykosider**. Växten innehåller även två **cancerogener**.^[1]

5.2 Utbredning

Örnbräken är vanlig på många håll i världen. I **Skandinaviens** södra och mellersta **skogsområden** finns den allmänt i torra marker, även på platser, där skog förut funnits. I **betesvall** betraktas den som **ogräs**, och bekämpas genom ryckning. Eftersom roten tränger djupt ned krävs ett stadigt tvåhandsgrepp om skaftet, varpå ryckning sker rakt upp.

Utbredningskartor (Från *Den virtuella floran*):

- **Norden**
- **Norra halvklotet**

Sporgömmena
(Klicka på bilden för förstoring)

5.3 Användning

Örnbräken har i äldre tider som torkad använts till stoppning i **madrasser**, till **strö**, till **eldning** med mera och även som **maskdödande medel**. Växten är otjänlig som **djurfoder**, och kan orsaka förgiftning hos kor och hästar.

I USA bryggs öl på rötterna, **root beer**. (Även andra växters rötter används för bryggning av root beer.)

5.4 Synonymer

Eupteris aquilina (Linné) Newman *Pteris aquilina* Linné

5.5 Alternativa vardagliga namn

- Bräken
- Slokörnbräken (Underart)
- Taigaörnbräken (Underart) (Se [taiga](#).)

5.6 Externa länkar

- [Den virtuella floran](#)
- Örnbräken i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)
- Wikimedia Commons har media som rör [Örnbräken](#).

5.7 Referenser

- [1] Christopher N. Page. Ecological strategies in fern evolution: a neopteridological overview. *Review of Palaeobotany and Palynology*. 119(1-2). 1[^]–33. 2002.

Kapitel 6

Midsommarblomster

Skogsnäva eller **midsommarblomster** (*Geranium sylvaticum*) är en flerårig ört inom släktet nävor och familjen näveväxter. Den kan bli drygt en halv meter hög och har oftast violetta blommor. Artens namn kommer av att den ofta blommar som rikligast omkring midsommar. Dess vetenskapliga artepitet, *sylvaticum*, har betydelsen växande i skog.

6.1 Beskrivning

Midsommarblomster blir drygt en halv meter hög och har en dunhårig och upptill grenig stjälk. Den har en jordstam som är drygt en decimeter lång. Bladen är djupt handflikiga med ganska breda och kortspetsade flikar. Blomningen pågår vanligen från juni till juli, vanligtvis med violetta blommor, även om det inte är ovanligt med vita blommor i norra Sverige. Blommorna har fem kronblad och är ganska stora, upp till drygt fyra centimeter i diameter, och sitter två och två i stora knippen. En underart till midsommarblomster är alpnäva (subsp. *rivularis*) som är vitblommig men saknar körtelhår på blomskaften. Ängsnäva är väldigt lik midsommarblomster men den har böjda blom- och fruktskaft.

Carl von Linné skrev om midsommarblomster:

6.2 Utbredning

Midsommarblomster är ganska vanlig i Norden och återfinns vanligtvis i skogstrakter från norr till söder i hela Sverige. I fjälltrakterna växer den ofta i ängsbjörksskogar och på högrötsängar.

6.3 Synonymer

Det äldre folkliga namnet på Midsommarblomster är *skogsnäva*. I Dalsland kallas den *Abrahamsros* eller *Abrahamsros* och i Lappland för *Gibbergräs*. I Dalarna kallas den bland annat *Olskopsblommor* och *Skullhansblommor*. Ett äldre namn på midsommarblomstret som förekommit i botanisk litteratur är *Storknäbb*. Från 1800-

talet finns de två namnen *Skogsnäbb* och *Skogsnäffört* angivna.

subsp. *sylvaticum*

- *Geranium alpestre* Schur nom. illeg.
- *Geranium angulatum* Curtis
- *Geranium batrachoides* Cav.
- *Geranium fastigiatum* Gliem. ex Bab.
- *Geranium minimum* Picard nom. illeg.
- *Geranium venosum* Pers. nom. illeg.

subsp. *lemanianum* Briq.

subsp. *rivulare* (Vill.) Rouy

Geranium rivulare Vill.

Geranium aconitifolium L'Hér.

6.4 Referenser

- Den virtuella floran - midsommarblomster

6.5 Externa länkar

- Skogsnäva i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)
- Midsommarblomster Vilda blommor i Sverige
- Wikimedia Commons har media som rör Midsommarblomster.

Kapitel 7

Kabbleka

Kabbleka, (*Caltha palustris*) även **Kabbeleka**, är en växt med gula blommor

7.1 Beskrivning

Blommorna utgörs av fem fria foderblad. Kronblad saknas. Det finns även en rent vit varietet, *Caltha Alba*. Höningsavsöndringen är inte bunden vid hyllebladen eller ståndarna, utan det är pistillerna, som i en liten grop på vardera sidan av fruktämnet har de sockeralstrande körtlarna. Blomman har en svag doft som påminner om **kautschuk**. Bladen är hjärtformade och glansigt mörkgröna. Frukterna är flerfröiga fröhus, vart och ett bildat av ett enda fruktblad. De liknar ärtväxternas baljor.

7.2 Biotop

Kabblekan är allmän vid kärr, diken och på sank stränder där dess saftigt gröna, grova och något klumpiga örtstånd hastigt skjuter upp från de övervintrande skotten och hin- ner blomma redan i maj.

7.3 Habitat

Kabbleka finns vitt spridd över tempererade och boreala områden i hela norra halvklotet, även högt upp i fjällen.

I vissa områden har underarter utvecklats, såsom:

- *C. fistabulosa* i Japan
- *C. membranacea* i östligaste Asien
- Liten kabbleka, *C. radicans* (T C Frost) i fjälltrakter
- Flera andra varianter på sydsidan av Alperna

7.4 Användning

Förr åts blomknopparna som **kapris** med salt och ättika, men det är inte att rekommendera då de, liksom hela växten i övrigt, är svagt giftiga.

7.5 Etymologi

- *Palustris* kommer av latin *palus* = kärr. Med *palustris* menas "växande i kärr".
- *Radicans* kommer av latin *radix* = rot. Med *radicans* menas "bildar rötter".

7.6 Bygdemål

7.7 Skräna

Ibland hör man sägas att kabblekan framkallar vårtor, men det finns inga bevis för att så skulle vara fallet. Troligen är det en skräna som spridits för att avskräcka barn från lek vid vatten. Däremot kan kabbeleka, liksom många andra smörblommewäxter, ge **eksem**.^[6] (Se **tiggarranunkel**).

7.8 Bildgalleri

- Kabbleka
- Mogna frukter och frön
- Kabbleka trivs vid vatten. Några av blommorna har större antal kronblad än de vanliga 5.
- På gynnsam mark kan kabbleka bilda stora mattor.
- Varianten barthei.

7.9 Referenser

- [1] SAOB 1935
- [2] Carl Lindman: *Bilder ur Nordens flora*, Tavla 174 Wahlström & Widstrand, Stockholm 1917–1926
- [3] Johan Ernst Rietz: *Svenskt dialektlexikon*, sida 221 , Gleerups, Lund 1862–1867, faksimilutgåva Malmö 1962
- [4] Johan Ernst Rietz: *Svenskt dialektlexikon*, sida 303 , Gleerups, Lund 1862–1867, faksimilutgåva Malmö 1962

- [5] Arne Anderberg och Anna-Lena Anderberg: *Den virtuella floran*, Naturhistoriska riksmuseet 1997 Här finns även utbredningskartor
- [6] Wigander, Millan (1976). *Farliga växter*. Stockholm: Almqvist & Wiksell Förlag. Sid. 75. ISBN 91-20-04445-3

7.10 Externa länkar

- [Kabbleka](#) Vilda blommor i Sverige
- Wikimedia Commons har media som rör [Kabbleka](#).

Kapitel 8

Glasbjörk

Glasbjörk (*Betula pubescens*) är en art av björk som kan bli upp till 25 meter hög. Den växer i Europa, Kaukasus och Sibirien. Glasbjörken har en smal, oval krona samt tunn och ofta glansig bark.^[1] Glasbjörken är en av tre björkarter som växer i Sverige. De två andra är vårtbjörk och dvärgbjörk.^[2]

8.1 Utbredning

Glasbjörken är vanlig i hela norra Europa, norra Asien och även Grönland. De subarktiska populationerna består av små, förvridna träd. Den utmärker sig bland annat genom att vara det enda träd som växer på Grönland, där de högsta individerna är 6 meter höga.

Fjällbjörk (*Betula pubescens tortuosa*) är en variant av glasbjörken som utvecklats i fjällmiljön, utan att anses som egen art.

8.2 Växtsätt

Glasbjörken kan skiljas från den närbesläktade vårtbjörken (*Betula pendula*) genom att den har släta hårbeklädda skott (vårtbjörken har hårlösa skott med vårtor) och genom att dess bark (näver) är vitare och slätare. Det finns också skillnader i kromosomstruktur. Glasbjörken har fyrfaldig kromosom-uppsättning (att jämföra med vårtbjörkens normala dubbla kromosomuppsättning).

Glasbjörk är vanligare på våt, svagt dränerad, mark som till exempel lerjordar och vid torvmossar, medan vårtbjörken trivs bättre på torr, sandig jord.

Den blir oftast mindre än 20 meter hög och dess kvistar hänger inte och dinglar från grenarna fullt så mycket som vårtbjörkens. Den blir sällan så gammal som 100 år.

Medan vårtbjörken är den enda björken som utsätts för masurbildningar, är glasbjörken den enda björken som utsätts för det svampangrepp som leder till så kallade häckkvastar. De ser ut som hängande fågelbon, men är i själva verket kvistar som växer ohejdat och oregelbundet till en boll.

8.3 Användning

Glasbjörk och vårtbjörk har i huvudsak samma användningsområden. Se Björksläktet.

Glasbjörk anses normalt lättare att bearbeta än vårtbjörk och har därför i första hand använts till svarveri- och sniderarbeten inom träslöjd och möbeltillverkning. Glasbjörk är den enda björksort vid sidan av vårtbjörk, som kan få masurknölar (vrilar).

Glasbjörk har ersatt oxel som det vanligaste träslaget vid tillverkning av meterstockar.

Bladen användes förr mot skörbjugg på grund av den höga c-vitaminhalten^[1].

8.4 Övrigt

Linné ansåg att glasbjörk och vårtbjörk var en och samma art, som han kallade *Betula alba*, ett numera förkastat namn.

Om namnet glasbjörk verkligen kommer från att ljudet av att klyva veden liknar glasklirr, kanske mest är en gammal skogsmans betraktelse.^[källa behövs]

Synonyma namn: lundbjörk, ängsbjörk; vanlig glasbjörk, kärrbjörk (ssp. *pubescens*); fjällbjörk (ssp. *czerepanovii*).

8.5 Se även

- Björk
- Dvärgbjörk
- Fjällbjörk
- Vårtbjörk och dess variant Ornäsbjörk
- Björklöv
- Björksocker
- Fasces

8.6 Referenser

8.6.1 Noter

- [1] "Glasbjörk". Nationalencyklopedin. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/glasbjörk>. Läst 27 augusti 2015.
- [2] Öhman, Annsofie. "Björken". Sydved. <https://www.sydved.se/skogsagarliv/djur-och-natur/vara-trad/bjorken>. Läst 27 augusti 2015.

8.7 Externa länkar

- Den Virtuella Floran
- Björk i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)
- Träcentrum, Träslagsinformation
- Wikimedia Commons har media som rör Glasbjörk.

Kapitel 9

Ormbär

Ormbär (*Paris quadrifolia*) är en ört som är ganska olik alla andra växter i Sverige.

Den har brett elliptiska blad, som alla (normalt 4, sällan 5–7), är samlade i en krans högt uppe på stjälken, ett kort stycke nedanför den ensamma, toppställda blomman, och blombladskransarna är alltid fyrtaliga. Man kan inte riktigt urskilja foderblad och kronblad i blommorna. Men **kalkbladen** är långa och smala, de fyra inre (övre) är trådsmla, och alla något vridna i en rotationsriktning och till färgen gulgröna. Ståndarknapparna är vridna i samma riktning och är till färgen gulgröna. De är utdragna till långa sylar. Pistillen är svartbrun. Båret är gråblått. Barn kan tro att det är blåbär. Växten innehåller irriterande ämnen, som kan ge magbesvär.^[1] Rena förgiftningar är ovanliga, men om fler än fem bär förtärts bör Giftinformationscentralen kontaktas för råd.

Ormbärsörten kan förefalla dyster och paradoxal i jämförelse med de vackra blommorna i den närbesläktade familjen **liljeväxter**. De täta bestånden inne i lundens mörkare skrymseln gav förr i tiden vidskepelsen åtskilligt att tala om. Knappt kan man, skrev en författare, förmå en man av allmogen att ta denna avskydda växt i sin hand.

Trots att den är en utpräglad lundväxt i södra **Skandinavien** är denna art utbredd över hela Norden och på fjällen ända upp till trädgränsen.

9.1 Namngivning

9.1.1 Etymologi

Släktnamnet *Paris* kommer eventuellt av latinets *par* ("par", "likadan", "kompanjon") eller av prins Paris från Troja.^[2]

Artnamnet *quadrifolia* betyder "med fyra blad" och kommer av latinets *quattuor* ("fyra") och *folium* ("blad", "löv").^[3]

9.1.2 Vetenskapliga synonymer

- *Paris dahurica* Fisch. ex Turcz.
- *Paris obovata* Ledeb.

- *Paris pentaphylla* Renault nom. nud.
- *Paris quadrifolia* var. *angustiovata* D. Z. Ma & H. L. Liu.
- *Paris trifolia* Renault nom. nud.

9.1.3 Äldre svenska namn

Arten har förutom "ormbär" också burit ett antal andra svenska **trivialnamn**:

- Bläcken (i Blekinge)
- Fyrting
- Hållbär (av att arten inom **naturmedicinen** ansetts kunna bota "håll" (mjälthugg). Den sägs även kunna användas mot ögonsjukdomar.
- Korsört (i Blekinge)^[4]
- Parört
- Soögon, solögon (av det att det ensamma båret kan se ut som ögat på en so, alltså hona av **gris**)
- Trollbär, trollbärs-ört (stod tidigare som svenskt huvudnamn i stället för ormbär).^[5]
- Vargbär (i Finland)

9.2 Referenser

- [1] Wigander, Millan (1976). *Farliga växter*. Stockholm: Almqvist & Wiksell Förlag. Sid. 83. ISBN 91-20-04445-3
- [2] Odhner, Einar (1963). *Växternas namn: deras betydelse och ursprung* (ett). Stockholm: Bokförlaget Liber. Libris 728681
- [3] Anderberg, Anna-Lena (30 mars 2009). "Ormbär – *Paris quadrifolia* L.". *Den virtuella floran*. Naturhistoriska riksmuseet. <http://linnaeus.nrm.se/flora/mono/trillia/paris/pariqua.html>. Läst 24 februari 2013.
- [4] En helt annan art, *Senecio vulgaris*, kallas också korsört.

- [5] Palmstruch, Johan Wilhelm; Venus, Carl Wilhelm (1815). *Svensk Botanik*. "1" (två). Stockholm: Carl Delén. Libris 1415203

9.3 Externa länkar

- Den virtuella floran
- Ormbär i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)
- Wikimedia Commons har media som rör Ormbär.

Plansch ur Flora von Deutschland, Österreich und der Schweiz
av professor Otto Wilhelm Thomé, Tyskland 1885.

Kapitel 10

Bergslok

Bergslok, *Melica nutans* (även kallat *slokgräs*), är ett flerårigt gräs med upp till 60 cm långa strån som växer i bland annat löv- och barrskog samt i skogsbryn. Stråna hänger med topparna. Den har en smal vippra med småaxen placerade på små vippgrenar och alla på samma sida. Det vetenskapliga arternamnet *nutans* betyder just "nickande", "svajande" (av *nutare* = luta), medan *Melica* betyder "bovete" på medeltidslatin.

10.1 Bergslok i Sverige

Bergsloken är vanligt förekommande i hela landet.

Melica nutans

10.2 Externa länkar

- [Den virtuella floran - Bergslok](#). Här finns utbredningskartor.
- [Bergslok](#) i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)
- [Wikimedia Commons](#) har media som rör [Bergslok](#).

Kapitel 11

Vårfryle

Vårfryle (*Luzula pilosa*) är en tågväxt som blommar tidigt på våren. Den är lågväxt och har oansenliga små svartbruna blommor. Vårfryle växer i tuvor och blir omkring 2 decimeter hög. Den blommar i april-maj.

11.1 Externa länkar

- [Den virtuella floran - Vårfryle](#)
- Vårfryle i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)
- Wikimedia Commons har media som rör Vårfryle.

Kapitel 12

Syren

För namnet *Syrén*, se *Syrén*.

För färgen syren, se *violet*.

Syren eller **bondsyren** (*Syringa vulgaris*) art i familjen **syrenväxter**. Den är ursprunglig i sydöstra och östra **Europa**, men numera planterad och förvildad på många håll.

Syren är en lövfällande buske som blir relativt stor. Barken är skrovlig och gråaktig, som äldre flagnande. Bladen är motsatta, skaftade, spetsigt äggrunda, enkla och helbräddade, med hjärtlik bas. Blomställningar sitter i par i spetsen på grenarna och är stora samt äggrunda **klasar**. **Fodret** har fyra korta flikar. **Kronan** är vit eller mörklila, eller någon mellanform alltifrån blekt blå till svagt rödlila, den är cylinderformad med utbredd fyrflikig bräm, blompipen är lång, flikarna är korta. **Ståndarna** är endast två. **Stiftet** är ensamt. Frukten är en elliptisk, brun **kapsel** som öppnas i två delar. **Fröna** är tillplattade och vingade. Syrenen blommar i slutet av våren med en behaglig söt doft.

12.1 Användning

Syren är en populär trädgårdsväxt som är hårdig i stora delar av landet. Veden är hård och står emot nötning bra, och syrenpinnar har använts i krattor.

12.2 Folktro

Inom folktron förknippas syrenen med vidskepelser. En vanlig föreställning var att personer som är födda mellan 23 och midnatt kunde se spöken i blommande syrenbuskar under samma tid på söndagar.

12.3 Stavning

Många sätter accent över bokstaven e, (*syrén*) men det ska det inte vara. Visserligen brukade ordet skrivas med accent mellan 1754 och 1892, (enligt SAOB) men sedan

1969 gäller bara syren utan accent, enligt SAOL som är normgivande. Undantag är förstås vissa efternamn.

12.4 Mellan hägg och syren

Uttrycket "*mellan hägg och syren*" förknippas ofta med en särskilt njutbar del av försommaren, perioden mellan blomningstiden för hägg respektive syren. Uttrycket kan ha sitt ursprung i den årliga period då skomakargesällar enligt skråbestämmelser skulle friställas för att ge sig ut på vandring. Vissa skomakerier stängde då under gesällens frånvaro och uttrycket förstås av utomstående som att skomakaren stängt för att njuta av den bästa tiden på året. Den ofta citerade historien om skomakaren som satte upp en skylt med texten "stängt mellan hägg och syren" är relativt sentida, inte belagd förrän på 1880-talet, och även andra yrken förekommer i liknande berättelser. Inte heller platsen för företeelsen är säker. Historien kan vara en vandringssägen i sin helhet.^{[1][2]}

12.5 Synonymer

[3]

- *Lilac vulgaris* Lam.
- *Syringa cordifolia* Stokes
- *Syringa latifolia* Salisb.
- *Syringa officinalis* Thomps.

12.6 Galleri

- 'Alba'
- 'Etna'
- 'Marechal Foch'
- 'Mme Francisque Morel'
- En syren som inte blommar
-

12.7 Noter

- [1] *SAOB*, Svenska akademiens ordbok
- [2] *BIBLIST*, Helena Ketner, KB
- [3] Mansfeld's World Database of Agriculture and Horticultural Crops

12.7.1 Webbkällor

- Den virtuella floran - Syren
- Wikimedia Commons har media som rör Syren.

Kapitel 13

Kummin

Kummin (*Carum carvi*), även kallad **brödkummin**, är en flerårig växt inom familjen flockblommiga växter. Den har en lång historia som kryddväxt.

Äldre svenska namnformer är *Komjan*, *Kummel* och *Brödkummin*^[1].

13.1 Beskrivning och utbredning

Växten blir mellan 25 och 60 centimeter hög och blommar från maj till juli, med flockar bestående av 5 till 16 strålar, med eller utan svepeblad. Stjälken är kal, ihålig, strimmig och grenig. Bladen är avlånga och är två- eller trefalt flikiga med linjära ljusgröna flikar. Bladen är kummindoftande då de mosas. Övre stjälkblad har en bred hinnlik slida och flikar vid basen.

Kummin är vanlig på öppen mark, såsom betesmark, vägrenar, gårdar och banvallar och är sällan odlad. Den är utbredd över hela Norden, vilket innebär hela Finland, nästan hela Sverige (förutom norra Norrland), hela Norge, hela Danmark och vissa områden på Island och Färöarna. Comino, en mindre ö inom medelhavsrepubliken Malta har även dialektala namn som *Kemmuna* och *Cominotto*, alla syftande på öns ymniga förekomst av kummin.

13.2 Användning

De torkade frukterna (ofta felaktigt benämnda frön) används som krydda till exempelvis bröd, ost och soppor. De används också för smaksättning av kryddat brännvin (akvavit). Dragerade kumminfrön förekommer som godsak.

Kummin har en mycket lång historia och kan spåras tillbaka till *sumererna*, som kallade kryddan *gamun*.^[2]

13.2.1 Medicinsk användning

Kumminfrön används inom folkmedicinen främst som *stomacicum* och *karminativum*, dvs magstärkande och mot väderspänningar. Användning av kumminolja, i

kombinatione med andra örter, är relativt utbrett i Europa och USA, inte bara som medel mot förkylningar, utan även som ett blodrenande medel, främst mot parasiter. Används växtedel är frön.^[3]

13.3 Förväxlingkryddor

Kummin skall inte förväxlas med **spiskummin** (*Cuminum cyminum*), vars smak är helt annorlunda, även om båda kan användas i exempelvis kryddost. Det förekommer dock att spiskummin felaktigt kallas kummin, till exempel i recept. En orsak till att sådan förväxling ibland sker är att det engelska namnet för spiskummin är *cumin*. Vanlig kummin heter *caraway* på engelska. Även franskans *cumin*, spanskans *comino* och nederländska *komijn* skall översättas som spiskummin, medan tyskans *Kümmel* i tyska recept är lika med vanlig kummin.

Den ej närmare besläktade ranunkelväxten *Nigella arvensis* kallas *svartkummin* (*kalonji*) på svenska, särskilt som krydda.

13.4 Källor

- [1] J.W.Palmstruch, *Svensk Botanik*, andra bandet, Stockholm 1803. Tillgänglig på Archive.org
- [2] Anton Deimel, *Orientalia Old Series* 13 (1924) 330.
- [3] Raimo Heino, *Våra läkande växter – En naturlig väg till ett friskare liv*, PRISMA 2001.

13.4.1 Källor

- Den nya nordiska floran ISBN 91-46-17584-9

13.5 Externa länkar

- Den virtuella floran - Kummin
- Kummin i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)

- Wikimedia Commons har media som rör [Kummin](#).

Kapitel 14

Daggkåpa

Daggkåpa (*Alchemilla vulgaris* L) är ett samlingsnamn för en mängd apomiktiska småarter av släktet daggkåpor. Småarterna skiljs åt huvudsakligen baserat på bladens form.

14.1 Utseende

Daggkåporna har små och oansenliga gulgröna blommor, med 8 små kalkblad i två kransar, **kronblad** saknas. De har 4 **ståndare** och 1 kort **stift**.

Blad av daggkåpa med guttationsdroppar

Daggkåpan känns lätt igen på sina unikt formade veckade rosettblad, i dessas centrum samlas tidiga morgnar vattendroppar till en skimrande pärla. Dropparna bildas genom att bladen nattetid utsöndrar vatten, som växten tagit upp genom roten, s.k. **guttation**, som trots växtens namn inte är **dagg**.

14.2 Habitat

Växer vild på ängsmark på många platser i Sverige. Vissa varianter odlas som prydnadsväxt i trädgårdar.

Som odlad bör daggkåpan ha sol eller halvskugga i fuktig kalkhaltig **lerjord**. Förökning sker genom sådd av frö eller genom delning av plantan vår eller höst. Gallras eller

omplanteras med 50–60 cm mellanrum. Småplantor kan odlas inomhus.

14.3 Etymologi

Det vetenskapliga namnet *Alchemilla* kommer av att man förr i tiden trodde att den lilla vattendroppe man tidigt på morgonen kan se i bladens mitt, var en viktig ingrediens för **alkemisterna**. Ordet *alchemilla* kan härledas från arabiska *al kemelyeh* = kemi ^[1]

Vulgaris betyder *vanlig*, av latin *vulgur* = folk, allmänheten.

14.4 Bygdemål

14.5 Apomiktiska småarter

Dessa småarter är varandra mycket lika, och skiljer sig bara ifråga om små detaljer, t.ex. antalet taggar i bladkanterna.

Ståndarmjålet är **infertilt**, och frukten (en **nöt**) bildas på rent vegetativ väg. (Jfr alternativa namnet *Jungfru Maria kåpa*, som eventuellt syftar på **bibelns** tal om “den obe-fläckade avlelsen”. ^[4])

Eftersom fortplantningen är **asexuell** får avkomlingarna exakt samma genupsättning som moderplantan och förblir i princip *samma individ* genom alla generationer.

I **taxon** brukar apomiktiska arter tilldelas en särskild nivå, kallad *Sektion* med placering mellan *Släkte* och *Art*.

14.6 Ändrade taxa

Efter på senare tid gjorda ingående studier av vissa arter, som tidigare ansetts vara *Alchemilla*-arter, eller fått ogiltigt namn, har dessa omdefinierats. Detta gäller följande fall:

14.7 Användning

- I köket och hushållet kan unga blad delas och ingå i en sallad.
- Ylle kan färgas grönt med avkok på daggekåpans blad.
- Daggekåpa har tradition som läkeört:
 - Avkok av de gröna delarna av hela plantan kan användas att drickas under graviditet och ca tio dagar efter förlossningen för att dra ihop bukmuskulerna och för att underlätta regelbunden menstruation.
 - Avkok på daggekåpa kan användas till kompress för sårhäkning, mot infektion och svullnad.
Vid skörd skall de stora bladen klippas efter behov, bäst under blomningstiden. Daggekåpa kan förvaras genom torkning av bladen.
 - Kvinnans bästa vän var ett smeknamn som daggekåpan fick för sin förmåga att ge menstruationen ett regelbundet förlopp, lindra klimakteriebesvär och bota infektioner i kvinnans underliv.

14.8 Rödlistning

I rödlista för Sverige (Artdatabanken, utgåva 2009-05-11, Sveriges lantbruksuniversitet) är följande daggekåpearter upptagna:

14.9 Noter

- [1] Elias Wessén: *Våra ord, deras uttal och ursprung*, Norstedts, Stockholm 1966
- [2] Johan Ernst Rietz: *Svenskt dialektlexikon*, sida 82
Gleerups, Lund 1862–1867, faksimilutgåva Malmö 1962
- [3] Johan Ernst Rietz: *Svenskt dialektlexikon*, sida 299
Gleerups, Lund 1862–1867, faksimilutgåva Malmö 1962
- [4] Se vidare Jungfrufödelse och Jungfru Maria
- [5] Near threatened (missgynnad)
- [6] Endangered (starkt hotad)

14.10 Källor

- Dickson, Eva (1995). *Vår örtabok, Allt om örter - från odling till användning*. Rabén Prisma. ISBN 91-518-2782-4

14.11 Se även

- Växtfärgning

14.12 Externa länkar

- Den virtuella floran
- Carl von Linnés digitala växtbibliotek
- Daggekål i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)
- Wikimedia Commons har media som rör Daggekåpa.

Kapitel 15

Slingesläktet

Slingesläktet (*Myriophyllum*) är ett växtsläkte med sötvattensväxter inom familjen slingeväxter (Haloragaceae)^[1] med cirka 45 arter, som även kallas **tusenblad**. De förekommer över nästan hela världen.

Växterna i slingesläktet är **monoika** vattenväxter med endast den blombärande delen av stammen ovan vattenytan, de nedsänkta, ofta kransställda bladen hårfint kamdelade, med i de övre bladvecken sittande eller i toppställda ax samlade små obetydliga blommor, samt fyrdelad klyvfrukt.

I Sverige förekommer axslinga, hårslinga och kransslinga.^[2]

15.1 Dottertaxa till Slingor, i alfabetisk ordning^[1]

- *Myriophyllum alpinum*
- *Myriophyllum alterniflorum*
- *Myriophyllum amphibium*
- *Myriophyllum aquaticum*
- *Myriophyllum artesium*
- *Myriophyllum austropygmaeum*
- *Myriophyllum axilliflorum*
- *Myriophyllum balladoniense*
- *Myriophyllum bonii*
- *Myriophyllum callitrichoides*
- *Myriophyllum caput-medusae*
- *Myriophyllum coronatum*
- *Myriophyllum costatum*
- *Myriophyllum crispatum*
- *Myriophyllum decussatum*
- *Myriophyllum dicoccum*
- *Myriophyllum drummondii*
- *Myriophyllum echinatum*
- *Myriophyllum exasperatum*
- *Myriophyllum farwellii*
- *Myriophyllum filiforme*
- *Myriophyllum glomeratum*
- *Myriophyllum gracile*
- *Myriophyllum heterophyllum*
- *Myriophyllum hippuroides*
- *Myriophyllum humile*
- *Myriophyllum implicatum*
- *Myriophyllum indicum*
- *Myriophyllum integrifolium*
- *Myriophyllum isoetophilum*
- *Myriophyllum jacobsonii*
- *Myriophyllum lapidicola*
- *Myriophyllum latifolium*
- *Myriophyllum laxum*
- *Myriophyllum limnophilum*
- *Myriophyllum lophatum*
- *Myriophyllum mexicanum*
- *Myriophyllum mezeianum*
- *Myriophyllum muelleri*
- *Myriophyllum muricatum*
- *Myriophyllum oguraense*
- *Myriophyllum pallidum*
- *Myriophyllum papillosum*
- *Myriophyllum pedunculatum*

- *Myriophyllum petraeum*
- *Myriophyllum pinnatum*
- *Myriophyllum porcatum*
- *Myriophyllum propinquum*
- *Myriophyllum pygmaeum*
- *Myriophyllum quitense*
- *Myriophyllum robustum*
- *Myriophyllum salsugineum*
- *Myriophyllum siamense*
- *Myriophyllum sibiricum*
- *Myriophyllum simulans*
- *Myriophyllum sparsiflorum*
- *Myriophyllum spicatum*
- *Myriophyllum striatum*
- *Myriophyllum tenellum*
- *Myriophyllum tetrandrum*
- *Myriophyllum tillaeoides*
- *Myriophyllum trachycarpum*
- *Myriophyllum trifidum*
- *Myriophyllum triphyllum*
- *Myriophyllum ussuriense*
- *Myriophyllum variifolium*
- *Myriophyllum verrucosum*
- *Myriophyllum verticillatum*
- *Myriophyllum votschii*

15.2 Bildgalleri

-
-
-
-
-
-

15.3 Noter

- [1] Roskov Y., Kunze T., Orrell T., Abucay L., Paglinawan L., Culham A., Bailly N., Kirk P., Bourgoin T., Baillargeon G., Decock W., De Wever A., Didžiulis V. (ed) (14 maj 2014). "Species 2000 & ITIS Catalogue of Life: 2014 Annual Checklist.". Species 2000: Reading, UK. <http://www.catalogueoflife.org/annual-checklist/2014/browse/tree/id/17267487>. Läst 26 maj 2014.
- [2] Carlquist, Gunnar, red (1937). *Svensk uppslagsbok*. "Band 18". Malmö: Svensk Uppslagsbok AB. Sid. 463

15.4 Externa länkar

- Den virtuella floran: Slingor
- Wikimedia Commons har media som rör Slingesläktet.
- Wikispecies har information om *Myriophyllum*.

Kapitel 16

Lundgröe

Lundgröe (*Poa nemoralis*) är en växtart i familjen gräs.

16.1 Externa länkar

- Wikimedia Commons har media som rör [Lundgröe](#).
- [Den virtuella floran](#)
- Lundgröe i [Carl Lindman](#), *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)

Kapitel 17

Asp (träd)

Asp (*Populus tremula*) är ett snabbväxande träd i familjen videväxter. Det förekommer i tempererade Europa och österut till Kina och Japan, samt ett isolerat bestånd i Nordafrika, i Algeriet. Asp finns i hela Sverige upp till trädgränsen och är den enda arten i släktet som betraktas som naturligt förekommande.

I Nordamerika finns en närbesläktad art, amerikansk asp (*P. tremuloides*), som skiljer sig bland annat på glesare tandning på löven. En korsning mellan *P. tremula* och *P. tremuloides* är det som kallas för hybridasp och denna anses växa snabbare, vara lättare att föryngra och hårdigare mot vissa sjukdomar än den inhemska aspen.

17.1 Historik

När inlandsisen började lämna södra Sverige kom de första trädslagen, asp, björk och sälg, in från Danmark. Invandring skedde främst under varmare perioder 10 800 till 8 900 f. Kr. Omkring 7 000 f. Kr. var aspen allmän i hela Götaland och omkring 3 000 f. Kr. hade den kommit upp mot fjälltrakterna. Idag finns aspen i hela landet upp till trädgränsen och är Jämtlands landskapsträd.^[1]

17.2 Beskrivning

Aspen bildar lövfällande, påfallande raka träd på upp till 35 meter (Norge) eller mer. I utsatta lägen kan de dock bli relativt buskliga. Aspen växer sällskapligt på torra platser, i hagmark, på berg o.s.v. De långa, vågräta rötterna alstrar rotskott i mängd, som snabbt växer upp till täta dungar. Barken är slät och förblir länge grönaktigt gulgrå; för sin saftighets skull gnags den ofta av på unga aspar av många djur. På stammen av fullvuxna aspar förekommer ofta gul vägglav. Unga aspskott har hjärtformade, finsågade blad, men på gamla skott är bladskivan i det närmaste helt rund med buktad kant. Bladskivan blir 1,5 till 8 cm i diameter. Lövens höstfärger går från ljusljust gult till mörkt rött. Liksom övriga arter inom familjen är aspen en tvåbyggare. Men i motsats till till exempel *Salix*-arterna är den vindblommig och har både han- och honblommor i hängen (se plansch). Hanblommorna särskiljs på att häng-

ena är ungefär dubbelt så långa som honhängena. Båda slagen blommor har en litet bägarlik kalk, samt handflikigt skärblad, kantat av långa hår till vinterskydd för blommorna. Aspen blommar tidigt på våren, med början redan i april i Skåne fram till början av juni i Norrland. Veden är tämligen porös.

17.2.1 Darrande blad

Asplövens lättrorlighet och ständiga dallring uppkommer på grund av att bladskäftet är tillplattat från sidorna och är långt i förhållande till den fasta, styva och tunga bladskivan. Därför faller skivan över åt höger eller vänster redan för en mycket svag vind utan att kunna stanna i något av dessa lägen. Aspen har också kortskaftade blad, som inte är i ständig rörelse; dessa blad har vid skivans bas två små skålförmiga honungskörtlar, *extrafloral nektarier*, som lockar myror upp i trädets krona, vilka håller växten fri från andra insekter.

Den ständiga dallringen hindrar skadliga insekter från att få fäste på bladen. Däremot förekommer en svamp som angriper asplöven och förbrukar bladmassan, men lämnar alla nerver kvar. Följden blir genomskinliga löv som ger ett silverglänsande intryck, vilket blivit en allt vanligare syn i Mellansverige.

Att någon darrar som ett asplöv betyder att denne är rädd.

17.2.2 Avvikande former

Pelaras, även **Älgåråasp** (*Populus tremula 'Erecta'*) är en smal, pelarformig variant som härstammar från en aspdunge utanför Älgårå där det finns ett flertal exemplar av formen.^[2] Pelaraspen förekommer även planterad i parker och privata trädgårdar i övriga Sverige. Den uppskattas som parkträd främst på grund av sitt utrymmessnåla växtsätt.

Hängasp, *Populus pendula*, har nedåthängande grenar.

Jätteasp, *Populus gigas*, blir särskilt hög.

17.3 Ekologi

Eftersom aspen också sprider sig med rotskott kan man ofta se dungar med aspar där lövsprickningen "avslöjar" vilka rotskott som kommer ur samma rot. De nya skotten är ett och samma träd (samma individ), om än med flera stammar. Den etablerar sig gärna på övergivna åkrar, och råkar man få ett bestånd i potatislandet är den enda metoden att bli av med dem, att **ringbarka** hela beståndet, eftersom det skjuter upp nya rotskott inom några veckor om man bara kapar dem.

Gamla aspar är populära **boplatser** för fåglar och andra djur. Det ganska mjuka träet är lätt för **hackspettar** att bearbeta och i gamla hackspettsbon flyttar gärna **ekorrar**, **fladdermöss**, **mårddjur** och (i Finland och österut) **flygekorror** in. Den stora lövmängden ger en god **jordmån** när de förmultnat.

17.4 Användning

Veden är vit, porös och lätt och lämpar sig inte som varaktigt byggnadsvirke, ett område är **panel** och **bastulavar**. Aspen används framför allt till **massaved**, men har även stor betydelse som material till **tändstickor** tack vare dess raka **fiberriktning**, förmåga till spjälkning och att brinna bra. Tidigare var även tändsticksaskar tillverkade av **aspaner** (numera kartong).

Historiskt sett har asp kommit till användning till **stockbåten äsping**, troligen för att **virket** är lätt att bearbeta med enkla handverktyg.

17.4.1 Medicinsk användning

Inom **folkmedicinen** används asp till utvärtesbehandling som **antiseptiskt** medel och för invärtes bruk som medel mot **feber**. Det är **glykosider**, **garvämnar**, **flavonoider**, **kanslysyrederivat** och **mineralsalter** som är aktiva substanser. De delar av växten som används är bark, färsk blad och blomknoppar.^[3]

- Typiska asplöv till vänster, och löv från ung planta till höger
- Aspar i olika fas. **Ramsberg**
- Asp om vintern är, med sina spetsiga och välvda uppåsträvande **grenar**, snarlik ask
- Ett asplöv under hösten

17.5 Etymologi

Tremula kommer av latin *tremulare* = darra, med syftning på de lättrorliga bladen.

17.6 Dialektala namn

I **Småland** kallas aspen *espe*, på **Öland** *esp*.^[4]

Med *espe* menas också en aspdunge (jämför *björke*, en isolerad samling björkar; *eke*, en eklund).

17.7 Se även

- **Aspfjäril**

17.8 Källor

- [1] Kjell Westerlind, Sveriges landskapsträd, 2014.
- [2] <http://www.landskapskonsult.se/svensk/tradinfo1.htm>
- [3] Örtmedicin och växtmagi, Reader's Digest AB, 1983
- [4] *Espe* i Johan Ernst Rietz, *Svenskt dialektlexikon* (1862–1867)

17.9 Externa länkar

- **Den Virtuella Floran** Här finns utbredningskartor.
- **Asp** i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)
- **Träcentrum**, Träslagsinformation
- **Wikimedia Commons** har media som rör **Asp** (träd).

Kapitel 18

Ängskavle

Ängskavle (*Alopecurus pratensis*) är en växtart i familjen gräs. Kallades tidigare även *Råggräs*^[1].

18.1 Källor

[1] J.W.Palmstruch, *Svensk Botanik*, första bandet, andra upplagan, Stockholm 1815. Tillgänglig på *Archive.org*

18.2 Externa länkar

- Wikimedia Commons har media som rör Ängskavle.
- Den virtuella floran - Ängskavle
- Ängskavle i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)

Kapitel 19

Häckvicker

Häckvicker (*Vicia sepium*) är en flerårig ört tillhörande familjen **ärtväxter**.

Bladen är parbladigt sammansatta med 4 till 8 småblad och längst ut finns ett **klänge**. Varje småblad har en tydlig mittnerv. Arten blommar från **juli** till **augusti**. Den har 2 till 5 stycken **blommor** som är mellan 12 och 15 millimeter stora och som förekommer i varierande toner mellan **violett**, **rosalila** och **blålila**. Frukten utgörs av en, 20 till 30 millimeter lång, kal **balja** innehållandes 3 till 10 frö, som blir svart när den torkar.

Häckvicker växer ofta på relativt mager **gräsmark**, i **häckar** samt längs vägrenar. Den klänger normalt på annan vegetation.

Kan möjligtvis blandas ihop med **kråkvicker**. Arterna skiljs åt genom att kråkvicker har mindre, mörkgrönare småblad och fler småblad per bladskaft. Dessutom har häckvicker färre blommor och ofta en något rödare variant av den **violetta** färgen.

19.1 Underarter och varieteter

Arten är mångformig och ibland urskiljs två **underarter**. Dessa erkänns dock inte alltid.

- **Sydhäckvicker** (subsp. *sepium*) - har uddspetsigt, äggformade småblad.
- **Nordhäckvicker** (subsp. *montana*) - har smalare, avlånga blad och blommor som är mindre och blekare.

19.2 Genetik

Häckvicker har totalt 14 **kromosomer**.

19.2.1 Artens namn

Artepitetet *sepium* kommer ifrån latinets *sæpes* som betyder häck, och åsyftar växtplatsen.

19.3 Synonymer

Vicia basilei Sennen & Mauricio¹

19.4 Referenser

19.4.1 Källor

- *Den nya nordiska floran*. Bo Mossberg och Lennart Stenberg. Wahlström & Widstrand 2003. ISBN 91-46-17584-9.
- *Svensk flora: Fanerogamer och ormbunsväxter* (28 upplagan). Th. O. B. N. Krok och S. Almquist. Liber 2001. ISBN 91-47-04992-8.
- *Den virtuella floran: Häckvick*

19.4.2 Se även

- **Kråkvicker**

19.4.3 Externa länkar

- Häckvicker i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)
- Wikimedia Commons har media som rör **Häckvicker**.

Kapitel 20

Ängssyra

Ängssyra (*Rumex acetosa*) är en flerårig ört i familjen slideväxter, som känns igen på sina pillika blad och enkönade blommor. Den är en allmän ängsväxt över hela Norden högt upp i fjällen.

20.1 Utseende

Ängssyran är jämfört med de flesta **skräppor** lågväxande, vanligen ej högre än 5-7 decimeter. Stjälken och bladen är mjuka. Ängssyran är **tvåbyggare**, med han- och honblommor på skilda växtindivider.

20.2 Underarter och varieteter

Det finns några **underarter** och **varieteter** av ängssyra:

- *Rumex acetosa* ssp. *acetosa*
 - Vanlig ängssyra - var. *acetosa*
 - Smal ängssyra - var. *serpentinicola*
- Lappsyra (*Rumex acetosa* ssp. *lapponicus*)
- *Rumex acetosa* ssp. *alpestris*
- *Rumex acetosa* ssp. *pseudoxaria*
- *Rumex acetosa* ssp. *thyrsiflorus*

20.3 Användning

Ängssyran har i århundraden odlats av människan. Dess blad kan användas puréade i soppor och redningar eller hela i sallader. Den odlade varianten av ängssyra, också kallad trädgårdssyra, är mildast. De vildväxande varianterna har en skarpare smak, på grund av den högre halten av **oxalsyra**. Denna höga oxalsyrehalt skyddar den mot **sniglar** och **snäckor**. Oxalsyra är giftigt - små mängder ängssyra är ofarligt, men vid större intag kan den vara dödlig. Växten har använts av **samerna** för att syra mjölk för att få den mer hållbar. Roten kan användas för **växtfärgning**, och ger en gul färg.

20.4 Externa länkar

- [Den virtuella floran](#)
- Ängssyra i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)
- Wikimedia Commons har media som rör **Ängssyra**.

Kapitel 21

Liljekonvalj

Liljekonvalj

Liljekonvalj (*Convallaria majalis*) är en stickmyrtenväxt. Tidigare ingick liljekonvaljerna i familjen konvaljväxter (Convallariaceae), men ingår numera i stickmyrtenväxterna.

Liljekonvaljen är fridlyst på Öland, i Kalmar, Kronobergs, Stockholms och Södermanlands län. På andra platser är den inte fridlyst. Fridlysningen innebär att man inte får dra upp blommorna med rötterna och inte plocka för att sälja. ^[1] 1986 var Liljekonvaljen den populäraste brudbukettsblomman.

21.1 Beskrivning

Liljekonvaljen, (*Convallaria majalis*), är en flerårig ört som kan bli nästan tre decimeter hög. Den har krypan- de jordstam och bildar ofta stora bestånd. Bladen är stora och brett lansettlika och kommer direkt från jordstam- men. Liljekonvalj blommar i maj-juni med vita blommor som sitter i en bågböjd, ensidig klase. Blomstängeln är si- doställd och blommorna är hängande och mycket väldof- tande. Kalken är klocklik med sex korta flikar och rent vit eller sällan rosa.

Den växer vilt i Sveriges lundar, i övriga Europa, V och Ö Asien samt i Kaukasus. De röda konvaljbären, liksom växten i övrigt, är giftiga. ^[2]

I Götalands kustlandskap börjar liljekonvaljen blomma

i maj, i resten av landet senare. ^[3] Liljekonvalj är se- dan 1982 Finlands nationalblomma, och är Gästriklands landskapsblomma.

21.2 Toxicitet

Liljekonvaljen är extremt giftig; som med andra giftiga växter så är en del av detta deras naturliga försvar mot djur.

Alla delar av växten är giftiga (stam, blad, blommor och bär).

Symtom på för högt intag av liljekonvalj är:

- Buksmärtor
- Diarré
- Illamående
- Kräkningar
- Desorientering
- Dimsyn
- Dåsighet
- Huvudvärk
- Rödaktiga hudutslag
- Plötsliga förändringar i hjärtrytmen

Förgiftning av en liljekonvalj kan vara livshotande. I grund och botten är det alltid rekommenderat att uppsöka läkare om man intagit för hög dos av liljekonvalj. ^[4]

Förtäring av blomvattnet är ofarligt. ^[5]

21.3 Odling och skötsel

Liljekonvaljen trivs på skuggiga ställen, i friska mosskogar, skogsbryn, lundar, samt på hagmarker.

Liljekonvalj växer också i stora grupperingar, förenade genom stjälkar under jord (jordstammar) och ett fint, utspritt rotsystem.

- Plantorna ska vara planterade med ca 10 cm avstånd till varandra.
- Kan planteras om efter blomningen.
- De trivs i sol och skugga.^[4]
- Den bör inte planteras i rabatten bland andra växter på grund av dess förmåga att sprida sig, ibland helt ohämmat.

21.4 Utbredningskartor

- Norden,
- Norra halvklotet,

21.5 Bygdemål

21.6 Etymologi

Liljekonvalj är en förvanskning av latinets *Lilium convallium* = dal-lilja. *Majalis* kan härledas från det latinska namnet för månaden maj, *Majus*, med hänsyftning på liljekonvaljens blomningstid.

21.7 Se även

- *Kung Liljekonvalje*, tonsatt Fröding-dikt
- *Lily of the Valley*, Queen-låt

21.8 Källor

- [1] Artskyddsförordningen AFS 2007:845
- [2] <http://www.odla.nu/inspiration/liljekonvaljer>
<http://linnaeus.nrm.se/flora/mono/convallaria/conva/convmaj.html>
- [3] Karta hos Den virtuella floran. Läst 2012-08-27.
- [4] <http://www.floraton.com/se/liljekonvalj-convallaria-majalis>

- [5] <http://www.giftinformation.se/vaxtregister/liljekonvalj/> - Faktagranskad 21 oktober 2014 av Giftinformationscentralen.
- [6] Bukk-kvallor i Johan Ernst Rietz, *Svenskt dialektlexikon* (1862–1867)
- [7] Bokkblad i Johan Ernst Rietz, *Svenskt dialektlexikon* (1862–1867)
- [8] Bokkbladtrupper i Johan Ernst Rietz, *Svenskt dialektlexikon* (1862–1867)
- [9] Johan Ernst Rietz: *Svenskt dialektlexikon*, sida 258 Gleeurps, Lund 1862–1867, faksimilutgåva Malmö 1962
- [10] Johan Ernst Rietz: *Svenskt dialektlexikon*, sida 318 Gleeurps, Lund 1862–1867, faksimilutgåva Malmö 1962

21.9 Externa länkar

- Den Virtuella Floran
- Konvalje i Carl Lindman, *Bilder ur Nordens flora* (andra upplagan, Wahlström och Widstrand, Stockholm 1917–1926)
- Wikimedia Commons har media som rör Liljekonvalj.

Kapitel 22

Getrams

Getrams, *Polygonatum odoratum*, är en mångformig art i familjen **Sparrisväxter**. Arten förekommer naturligt i **Europa** och **Asien**. I Sverige finns getrams i Götaland, i Svealand och längs Norrlands kust.

Getrams är en flerårig ört. De vita blommorna är långsmala, upp till 2 cm, klockor som hänger ned från stammen, ofta i par, särskilt nedtil på stammen. Bären är blänkande svarta och giftiga^[1].

22.1 Synonymer

22.1.1 Svenska

- bockblad (detta namn har använts även om andra växter, se bockblad)
- kantkonvalj
- kopattar
- Salomos sigill
- vitrot
- I början av 1800-talet var det svenska namnet Kantig Konvall^[2].

22.1.2 Vetenskapliga

Convallaria angulosa Lam. **nom. illeg.**

Convallaria graminifolia Salisb.

Convallaria latifolia Savi

Convallaria obtusifolia Guenth. ex Steud.

Convallaria odorata Mill.

Convallaria parviflora Poir.

Convallaria parviflora Poir.

Convallaria polygonata St.-Lag.

Convallaria polygonatum L.

Convallaria rupestris Salisb. **nom. illeg.**

Evallaria polygonata (L.) Neck.

Polygonatum ambiguum Link

Polygonatum anceps Moench

Polygonatum angulosum Bubani **nom. illeg.**

Polygonatum angulosum Montand.

Polygonatum glaberrimum K. Koch

Polygonatum hondoense Nakai ex Koidzumi

Polygonatum japonicum C. Morren & Decaisne

Polygonatum japonicum var. *maximowiczii* (F. Schmidt) Makino & Nemoto

Polygonatum japonicum var. *variegatum* Nakai

Polygonatum koreanum Nakai

Polygonatum langyaense D. C. Zhang & J. Z. Shao

Polygonatum maximowiczii F. Schmidt

Polygonatum obtusifolium Weinm.

Polygonatum odoratum f. *ovalifolium* Y. C. Chu et al.

Polygonatum odoratum var. *japonicum* (C. Morren & Decaisne) Hara

Polygonatum odoratum var. *maximowiczii* (F. Schmidt) Koidzumi

Polygonatum odoratum var. *pluriflorum* (Miquel) Ohwi

Polygonatum odoratum var. *quelpaertense* (Ohwi) Hara

Polygonatum odoratum var. *thunbergii* (C. Morren & Decaisne) Hara

Polygonatum officinale All.

Polygonatum officinale var. *japonicum* (C. Morren & Decaisne) Maximovicz

Polygonatum officinale var. *japonicum* (C. Morren & Decaisne) Miquel

Polygonatum officinale var. *maximowiczii* (F. Schmidt) Maximovicz

Polygonatum officinale var. *papillosum* Franchet

Polygonatum officinale var. *pluriflora* Miquel

Polygonatum officinale var. *pluriflorum* Miquel

Polygonatum officinale var. *robustum* Korshinsky

Polygonatum planifilum Kitagawa & Hir. Takahashi

Polygonatum polygonatum (L.) Voss nom. illeg.

Polygonatum polygonatum Jirasek ex J.H. Schult.

Polygonatum pruinatum Boiss.

Polygonatum quelpaertense Ohwi

Polygonatum robustum (Korshinsky) Nakai

Polygonatum simizui Kitagawa

Polygonatum thunbergii C. Morren & Decaisne

Polygonatum thunbergii var. *maximowiczii* (F. Schmidt) Nakai

Polygonatum uniflorum Gilib.

Polygonatum uniflorum Jaume St.-Hil.

Polygonatum vulgare Desf.

22.2 Källor

- [1] Wigander, Millan (1976). *Farliga växter*. Stockholm: Almqvist & Wiksell Förlag. Sid. 83. ISBN 91-20-04445-3
- [2] J.W.Palmstruch, *Svensk Botanik*, första bandet, andra upplagan, Stockholm 1815. Tillgänglig på *Archive.org*

22.3 Externa länkar

- [Den virtuella floran](#)
- Wikimedia Commons har media som rör [Gettrams](#).

22.4 Text- och bildkällor, bidragsgivare, och licenser

22.4.1 Text

- **Åkerfråken** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/%C3%85kerfr%C3%A4ken?oldid=34099988> *Bidragsgivare:* Liftarn, Elinnea, Robbot, ShineB, Caesar, Ettrig, Mnemo, Sannab, Flinga, Christer Johansson, Brya, Thijs!bot, Escarbot, JAnDbot, Doddebot, VolkovBot, QualiaBot-svwiki, SieBot, BotMultichill, Zorrobot, LA2-bot, Alexbot, Alecs.bot, MelancholieBot, EivindBot, Ptbougourou, Xqbot, RibotBOT, LucienBOT, Tegel, TobeBot, Сэртион (bot), IdaBokmal, BotdeSki, EmausBot, Hangsna, FoxBot, Maundwiki, MerlIwBot, Vilwe, AvocatoBot, Sjundebot, Lsjbot, Romulus74, Allivet, Addbot, RomulusBot och Anonyma: 7
- **Gökärt** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6k%C3%A4rt?oldid=32327663> *Bidragsgivare:* LA2, ShineB, Ettrig, Chrizz, YurikBot, Sannab, Epibase, Soulbot, SieBot, Broadbot, LA2-bot, PixelBot, Nomena, Luckas-bot, LucienBOT, EmausBot, ChuispastonBot, Maundwiki, Lsjbot, Addbot och NirmosBot
- **Humleblomster** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/Humleblomster?oldid=30756461> *Bidragsgivare:* ShineB, RobotQuistnix, YurikBot, Sannab, Epibase, Thijs!bot, Njaelkies Lea, VolkovBot, TXiKiBoT, SieBot, AlleborgoBot, Zorrobot, LA2-bot, Alexbot, Louperibot, Luckas-bot, DSisyphBot, Сэртион (bot), Uleli, ChuispastonBot, Lsjbot, HangsnaBot, MaundBot, RomulusBot och Anonyma: 1
- **Violsläktet** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/Viols%C3%A4ktet?oldid=30799740> *Bidragsgivare:* Motståndsmannen, ShineB, Albanau, Ettrig, Chrizz, Chobot, RobotQuistnix, Tscabot, Sannab, Lakritspuck, Epibase, Thijs!bot, Soulbot, JAnDbot, Rei-bot, VolkovBot, TXiKiBoT, Jlandin, SieBot, BotMultichill, AlleborgoBot, LA2-bot, Alexbot, Fluffbot, Luckas-bot, Xqbot, RedBot, EmausBot, Hangsna, JackieBot, Movses-bot, Maundwiki, MerlIwBot, Vagobot, Lsjbot, Deryni, Addbot och Anonyma: 6
- **Örnbråken** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/%C3%96rnr%C3%A4ken?oldid=30755916> *Bidragsgivare:* Liftarn, Robbot, ShineB, Ettrig, Mnemo, RobotQuistnix, YurikBot, Ahruman, Sannab, Christer Johansson, Thijs!bot, Staffel, Lano42, TXiKiBoT, SieBot, IdiomaBot, Nipisiquit, Zorrobot, LA2-bot, SilvonenBot, Ginosbot, Luckas-bot, Xqbot, RibotBOT, WikitanvirBot, FoxBot, Maundwiki, MerlIwBot, Vilwe, Sylvaticum, Lsjbot, Wolfgangus' bot, Addbot, RomulusBot och Anonyma: 8
- **Midsommarblomster** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/Midsommarblomster?oldid=30756259> *Bidragsgivare:* LA2, ShineB, Ettrig, Chrizz, RobotQuistnix, YurikBot, Christer Johansson, Epibase, Escarbot, FANSTARbot, Vivo, TXiKiBoT, SieBot, BotMultichill, AlleborgoBot, Zorrobot, Neumeiko-svwiki, LA2-bot, Muro Bot, Grzegorz Wysocki, Luckas-bot, Ptbougourou, FBQ, Höstblomma, Dumbot, Josvebot, Maundwiki, Lsjbot, Deryni, Addbot, RomulusBot och Anonyma: 2
- **Kabbleka** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/Kabbleka?oldid=30756011> *Bidragsgivare:* LA2, Robbot, ShineB, Axelwener, Lamré, Ettrig, Chrizz, Nicke L, RobotQuistnix, FlaBot, Eskimbot, Stigfinnare, Epibase, Thijs!bot, Nescionomen, JAnDbot, Bot-Schafter, VolkovBot, TXiKiBoT, Bellatrix, SieBot, DaBot-svwiki, AlleborgoBot, Zorrobot, LA2-bot, Alexbot, Njaelkies Bot, ArthurBot, Averater, Xqbot, RibotBOT, Сэртион (bot), Archaeodontosaurus, Josve05a, IdaBokmal, ZéroBot, ChuispastonBot, Vilwe, Lsjbot, Dexbot, Addbot, SvenssonIbot, RomulusBot och Anonyma: 5
- **Glasbjörk** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/Glasbj%C3%B6rk?oldid=30592666> *Bidragsgivare:* LA2, Marsve, Elinnea, ShineB, Caesar, Damast, Ettrig, Chrizz, RobotQuistnix, FlaBot, YurikBot, Thomas Blomberg, Sannab, Epibase, WeggeBot, Soulbot, VolkovBot, TXiKiBoT, QualiaBot-svwiki, SieBot, BotMultichill, STBot-svwiki, Matanb, Zorrobot, LA2-bot, Sjunnesson, Nyström, Peti610bot, Fluffbot, Luckas-bot, Patrik77, Xqbot, GameOn, Idunius, Сэртион (bot), Kattegatt, ZéroBot, Mercurial, WikitanvirBot, Maundwiki, MerlIwBot, Innocent datumbot, AvocatoBot, Lsjbot, Jasmin Ros, Addbot, Skivsamlare, A6tf3t och Anonyma: 15
- **Ormbär** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/Ormb%C3%A4r?oldid=29470393> *Bidragsgivare:* ShineB, Ettrig, Tommy Kronkvist, Sannab, Epibase, JAnDbot, Velma, IdiomaBot, Oiving, Broadbot, AlleborgoBot, Zorrobot, LA2-bot, PixelBot, LaaknorBot, Luckas-bot, ArthurBot, Xqbot, D'ohBot, George Chernilevsky, IdaBokmal, EmausBot, Maundwiki, Vilwe, Lsjbot, Dexbot, SteenthIwbot, Addbot och Anonyma: 2
- **Bergslok** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/Bergslok?oldid=20264840> *Bidragsgivare:* ShineB, Ettrig, Sannab, Thijs!bot, Vivo, IdiomaBot, Lergöken, LA2-bot, Alecs.bot, MastiBot, TobeBot, Josve05a, EmausBot, CocuBot, MerlIwBot, Lsjbot, Legobot, Ercé, Addbot och Anonyma: 3
- **Vårfryle** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/V%C3%A5rfryle?oldid=29764456> *Bidragsgivare:* ShineB, Ettrig, Torvindus, Sannab, Sunflower76, Epibase, Thijs!bot, VolkovBot, IdiomaBot, STBot-svwiki, LA2-bot, Luckas-bot, Averater, Xqbot, ChuispastonBot, Lsjbot, Addbot, Averaterbot och Anonyma: 2
- **Syren** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/Syren?oldid=30755973> *Bidragsgivare:* OlofE, Robbot, ShineB, Sintram, EnDumEn, Ettrig, Chrizz, Nicke L, Linda W, Thoasp, Sannab, GO, Christian47, Christer Johansson, Epibase, Escarbot, Segis, JAnDbot, Huzzlet the bot, Hellstormen, VolkovBot, Lars Törnqvist, SieBot, IdiomaBot, Jorva, Fluff, Zorrobot, Neumeiko-svwiki, LA2-bot, Poxnar, BodhisattvaBot, Luckas-bot, Ptbougourou, Wilbour-svwiki, KamikazeBot, Niklaslehmann, EmausBot, Bertallan, ChuispastonBot, Statsvetaren, Beatrix Lou, Vagobot, Lsjbot, Wallenbergish, Dexbot, Addbot, NirmosBot, RomulusBot och Anonyma: 10
- **Kummin** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/Kummin?oldid=33365816> *Bidragsgivare:* Liftarn, Elinnea, ShineB, Ettrig, Chrizz, Gpvos, RobotQuistnix, FlaBot, LeonardoRob0t, Profero, Sannab, Christer Johansson, Epibase, JAnDbot, CommonsDelinker, Geimas5Bot, Staffel, BOT-Superzerocool, VolkovBot, Bellatrix, Paracel63, SieBot, DaBot-svwiki, IdiomaBot, Oiving, Yger, Zorrobot, LA2-bot, Beryllium-9, Alexbot, Muro Bot, Luckas-bot, MystBot, Ptbougourou, Harka, Xqbot, TobeBot, GrouchoBot, DixonDBot, EmausBot, Hangsna, ZéroBot, ChuispastonBot, MerlIwBot, Hans Frörum, Lsjbot, Annapannar, Addbot, ExoticWalrus och Anonyma: 14
- **Daggkäpa** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/Daggk%C3%A5pa?oldid=33647909> *Bidragsgivare:* LA2, ShineB, Ettrig, Chrizz, Grillo, Sannab, Grillbot, Christer Johansson, Epibase, Njaelkies Lea, QualiaBot-svwiki, SieBot, IdiomaBot, Yger, LA2-bot, HMM, Luckas-bot, Ptbougourou, ArthurBot, Averater, Evalowyn, Innocent bot, RedBot, Kaj, Сэртион (bot), Hejboten, Amerias, EmausBot, Josvebot, Tooobe, Maundwiki, Sjundebot, Lsjbot, Addbot, SvenssonIbot och Anonyma: 5
- **Slingesläktet** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/Slingesl%C3%A4ktet?oldid=32790177> *Bidragsgivare:* ShineB, Lamré, Nordelch, Ettrig, Tommy Kronkvist, RobotQuistnix, YurikBot, Sannab, Epibase, Thijs!bot, JAnDbot, TXiKiBoT, IdiomaBot, AlleborgoBot, PixelBot, Tlustulimu, Fluffbot, Luckas-bot, FBQ, ZéroBot, ChuispastonBot, Maundwiki, Lsjbot, Addbot och Anonyma: 1
- **Lundgröe** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/Lundgr%C3%B6e?oldid=30756747> *Bidragsgivare:* Ettrig, HSE, Sannab, Epibase, VolkovBot, SieBot, IdiomaBot, LA2-bot, Luckas-bot, EmausBot, ZéroBot, Lsjbot, Addbot, NirmosBot, RomulusBot och Anonyma: 1

- **Asp (träd)** *Källa:* [https://sv.wikipedia.org/wiki/Asp_\(tr%C3%A4d\)?oldid=33529345](https://sv.wikipedia.org/wiki/Asp_(tr%C3%A4d)?oldid=33529345) *Bidragsgivare:* Habj, LA2, Marsve, ShineB, Tu-baist, Fenix, Caesar, Oskila, Damast, Pontus, Dcastor, Ranveig, Ettrig, Chrizz, Grillo, RobotQuistnix, Ztaffanb, Sannab, Denniss, MagnusA, Jsdo1980, Svenboatbuilder, Annika64, Islander-svwiki, Theo06-svwiki, Christer Johansson, Epibase, JhsBot, Thijs!bot, Tooga, -nothingman-, Moralist, Jssfrk, Luttrad, JAnDbot, Erik Sjölund, VolkovBot, TXiKiBoT, Jlandin, Synthebot, SieBot, Idioma-bot, BotMul-tichill, Byrialbot, Yger, Jorva, Merten, LA2-bot, BOTarate, Jlundqvi, Ohsweetmusic, MelancholieBot, Luckas-bot, Svart0, Höstblomma, Patrik77, Xqbot, RibotBOT, Tegel, ButkoBot, Nirmos, EmausBot, ZéroBot, ChuispastonBot, WikitanvirBot, Maundwiki, Hans Frörum, Sjundebót, Lsjbot, KlasHass, Addbot, Cillahmoller, HawaiiObot, NirmosBot, RomulusBot och Anonyma: 23
- **Ängskavle** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/%C3%84ngskavle?oldid=20366437> *Bidragsgivare:* Ettrig, Mnemo, Sannab, JAnDbot, Idioma-bot, Oiving, DragonBot, LA2-bot, Luckas-bot, Amirobot, ZéroBot, Lsjbot och Addbot
- **Häckvicker** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/H%C3%A4ckvicker?oldid=33232215> *Bidragsgivare:* Ettrig, Mnemo, Sannab, Epibase, Thijs!bot, JAnDbot, VolkovBot, TXiKiBoT, QualiaBot-svwiki, Synthebot, SieBot, AlleborgoBot, ZorroBot, LA2-bot, Grundin, Sjunnes-son, LaaknorBot, Amirobot, Zxabot, RibotBOT, TobeBot, KamikazeBot, TjBot, WikitanvirBot, Maundwiki, Sjundebót, Lsjbot, Addbot, RomulusBot och Anonyma: 2
- **Ängssyra** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/%C3%84ngssyra?oldid=30756198> *Bidragsgivare:* Eliashedberg, Robbot, ShineB, Ettrig, Chrizz, Knuckles, Chobot, RobotQuistnix, YurikBot, Eskimbot, Sannab, Thijs!bot, Escarbot, Jssfrk, JAnDbot, VolkovBot, TXiKiBoT, SieBot, Idioma-bot, Neumeiko-svwiki, LA2-bot, Luckas-bot, Obersachsebot, Xqbot, EmausBot, ChuispastonBot, FoxBot, MerllwBot, Vilwe, AvicBot, Lsjbot, Addbot och RomulusBot
- **Liljekonvalj** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/Liljekonvalj?oldid=34129184> *Bidragsgivare:* OlofE, LA2, Marsve, Bbx, Robbot, Shi-neB, Nordelch, Yjg, Damast, Salsero, Ettrig, Farbenfreude-svwiki, Chobot, Sannab, Christer Johansson, Escarbot, JAnDbot, Volkov-Bot, TXiKiBoT, QualiaBot-svwiki, Paracel63, SieBot, Idioma-bot, ZorroBot, LA2-bot, SilvonenBot, MelancholieBot, Appan, Luckas-bot, Njaelkies Bot, Papper, Höstblomma, Xqbot, RibotBOT, Tegel, TobeBot, Hejboten, Deox, IdaBokmal, EmausBot, K kisses, K98fili, Cour-celles, Ebrambot, ChuispastonBot, WikitanvirBot, Vit Platina, Maundwiki, MerllwBot, HiW-Bot, Lsjbot, Dexbot, Svensson1, Addbot, NirmosBot, Emelizz88 och Anonyma: 16
- **Getrams** *Källa:* <https://sv.wikipedia.org/wiki/Getrams?oldid=31562250> *Bidragsgivare:* Ludde23, Ettrig, Chobot, Epibase, Thijs!bot, JAnDbot, VolkovBot, TXiKiBoT, SieBot, Oiving, SilvonenBot, Louperibot, WikiDreamer Bot, MauritsBot, Сэртион (bot), Deox, Ida-Bokmal, EmausBot, ZéroBot, JackieBot, WikitanvirBot, Lsjbot, YFdyh-bot, Addbot och Anonyma: 2

22.4.2 Bilder

- **Fil:Adelaarsvaren_plant_Pteridium_aquilinum.jpg** *Källa:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c0/Adelaarsvaren_plant_Pteridium_aquilinum.jpg *Licens:* CC-BY-SA-3.0 *Bidragsgivare:* Eget arbete *Originalkonstnär:* Rasbak
- **Fil:AlchemillaVulgaris(Blatt).jpg** *Källa:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/38/AlchemillaVulgaris%28Blatt%29.jpg> *Licens:* CC-BY-SA-3.0 *Bidragsgivare:* Eget arbete *Originalkonstnär:* Michael Gasperl (Migas)
- **Fil:Alopecurus_pratensis_Grote_vossenstaart.jpg** *Källa:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/10/Alopecurus_pratensis_Grote_vossenstaart.jpg *Licens:* CC-BY-SA-3.0 *Bidragsgivare:* Eget arbete *Originalkonstnär:* Rasbak
- **Fil:Betula_pubescens_ssp_glutinosa_blueete.jpeg** *Källa:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7e/Betula_pubescens_ssp_glutinosa_blueete.jpeg *Licens:* CC-BY-SA-3.0 *Bidragsgivare:* photographed by myself *Originalkonstnär:* Kristian Peters -- Fabelfroh 09:50, 18 August 2006 (UTC)
- **Fil:Carum_carvi_-_Köhler-s_Medizinal-Pflanzen-172.jpg** *Källa:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/42/Carum_carvi_-_K%C3%B6hler%E2%80%93s_Medizinal-Pflanzen-172.jpg *Licens:* Public domain *Bidragsgivare:* List of Koehler Images *Originalkonstnär:* Franz Eugen Köhler, Köhler's Medizinal-Pflanzen
- **Fil:Commons-logo.svg** *Källa:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/Commons-logo.svg> *Licens:* Public domain *Bidragsgivare:* This version created by Pumbaa, using a proper partial circle and SVG geometry features. (Former versions used to be slightly warped.) *Originalkonstnär:* SVG version was created by User:Grunt and cleaned up by 3247, based on the earlier PNG version, created by Reidab.
- **Fil:Convallaria_majalis_-_Köhler-s_Medizinal-Pflanzen-045.jpg** *Källa:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/21/Convallaria_majalis_-_K%C3%B6hler%E2%80%93s_Medizinal-Pflanzen-045.jpg *Licens:* Public domain *Bidragsgivare:* List of Koehler Images *Originalkonstnär:* Franz Eugen Köhler, Köhler's Medizinal-Pflanzen
- **Fil:Equisetum-arvense-vegetative.JPG** *Källa:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/60/Equisetum-arvense-vegetative.JPG> *Licens:* CC-BY-SA-3.0 *Bidragsgivare:* Own photo, taken in Jutland. *Originalkonstnär:* Sten Porse
- **Fil:Equisetum_arvense_2005_spring_002.jpg** *Källa:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/31/Equisetum_arvense_2005_spring_002.jpg *Licens:* CC-BY-SA-3.0 *Bidragsgivare:* photo taken by Kropsoq *Originalkonstnär:* Kropsoq
- **Fil:Equisetum_arvense_nf.jpg** *Källa:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c5/Equisetum_arvense_nf.jpg *Licens:* Public domain *Bidragsgivare:* <http://runeberg.org/nordflor/515.html> *Originalkonstnär:* Carl Lindman
- **Fil:Geranium_sylvaticum.JPG** *Källa:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b5/Geranium_sylvaticum.JPG *Licens:* CC-BY-SA-3.0 *Bidragsgivare:* ? *Originalkonstnär:* ?
- **Fil:Geum_rivale1Juan_Sanchez.jpg** *Källa:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/42/Geum_rivale1Juan_Sanchez.jpg *Licens:* CC BY-SA 2.0 *Bidragsgivare:* Flickr *Originalkonstnär:* Juan Sanchez
- **Fil:Illustration_Caltha_palustris0.jpg** *Källa:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9b/Illustration_Caltha_palustris0.jpg *Licens:* Public domain *Bidragsgivare:* ? *Originalkonstnär:* ?
- **Fil:Illustration_Geranium_sylvaticum.jpg** *Källa:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8e/Illustration_Geranium_sylvaticum.jpg *Licens:* Public domain *Bidragsgivare:* <http://runeberg.org/nordflor/pics/215.jpg> *Originalkonstnär:* Carl Lindman
- **Fil:Illustration_Luzula_pilosa0.jpg** *Källa:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/12/Illustration_Luzula_pilosa0.jpg *Licens:* Public domain *Bidragsgivare:* ? *Originalkonstnär:* ?

- **File:Illustration_Paris_quadrifolia0.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/88/Illustration_Paris_quadrifolia0.jpg Licens: Public domain Bidragsgivare: ? Originalkonstnär: ?
- **File:Konwalia_w_deszczu.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4c/Konwalia_w_deszczu.jpg Licens: CC-BY-SA-3.0 Bidragsgivare: ? Originalkonstnär: ?
- **File:Lathyrus_linifolius_01.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/52/Lathyrus_linifolius_01.jpg Licens: Public domain Bidragsgivare: Transferred from de.wikipedia.org [1]: 2005-10-30 10:57 . . Fornax . . 537×815 (594 KB) Originalkonstnär: Fornax
- **File:Luzula_pilosa_with_flowers.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d4/Luzula_pilosa_with_flowers.jpg Licens: CC BY-SA 3.0 Bidragsgivare: Eget arbete Originalkonstnär: Averter
- **File:Melica_nutans.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f8/Melica_nutans.jpg Licens: CC-BY-SA-3.0 Bidragsgivare: Eget arbete Originalkonstnär: User:Tigerente
- **File:Melica_nutans_MHNT.BOT.2011.18.4.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f0/Melica_nutans_MHNT.BOT.2011.18.4.jpg Licens: CC BY-SA 3.0 Bidragsgivare: Eget arbete Originalkonstnär: Roger Culos
- **File:Myriophyllum_aquaticum_-_side_(aka).jpg** Källa: [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d9/Myriophyllum_aquaticum_-_side_\(aka\).jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d9/Myriophyllum_aquaticum_-_side_(aka).jpg) Licens: CC BY-SA 2.5 Bidragsgivare: Eget arbete Originalkonstnär: André Karwath aka Aka
- **File:Nordens_flora_Alchemilla_vulgaris.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/84/Nordens_flora_Alchemilla_vulgaris.jpg Licens: Public domain Bidragsgivare: Bilder ur Nordens Flora, no. 297 Originalkonstnär: Carl Lindman
- **File:Nordens_flora_Rumex_acetosa.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/09/Nordens_flora_Rumex_acetosa.jpg Licens: Public domain Bidragsgivare: Bilder ur Nordens Flora, no. 359 Originalkonstnär: Carl Lindman
- **File:Paris_quadrifolia_2011_G2.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/00/Paris_quadrifolia_2011_G2.jpg Licens: Public domain Bidragsgivare: Eget arbete Originalkonstnär: George Chernilevsky
- **File:Poa_nemoralis.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/30/Poa_nemoralis.jpg Licens: CC BY-SA 3.0 Bidragsgivare: James Lindsey's Ecology of Commanster Site Originalkonstnär: James K. Lindsey
- **File:Poa_nemoralis_-_Thome.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0f/Poa_nemoralis_-_Thome.jpg Licens: Public domain Bidragsgivare: ? Originalkonstnär: ?
- **File:Polygonatum_odoratum.jpeg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/63/Polygonatum_odoratum.jpeg Licens: CC-BY-SA-3.0 Bidragsgivare: photographed by myself Originalkonstnär: Kristian Peters -- Fabelfroh 15:29, 14 May 2005 (UTC)
- **File:Populus_tremula_asp.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/55/Populus_tremula_asp.jpg Licens: Public domain Bidragsgivare: Bilder ur Nordens Flora Originalkonstnär: Carl Lindman
- **File:Pteridium_aquilinum_nf.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2c/Pteridium_aquilinum_nf.jpg Licens: Public domain Bidragsgivare: <http://runeberg.org/nordflor/508.html> Originalkonstnär: Carl Lindman
- **File:Rödkläver.png** Källa: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/38/R%C3%B6dkl%C3%B6ver.png> Licens: Public domain Bidragsgivare: Transferred from sv.wikipedia.org [1]: 2004-09-26 15:26 . . Narym . . 397×607 (354 934 bytes) . . (Rödkläver, bearbetad bild från "Bilder ur Nordens Flora" / Runeberg.) Originalkonstnär: Carl Lindman
- **File:Syren.jpg** Källa: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f5/Syren.jpg> Licens: CC-BY-SA-3.0 Bidragsgivare: ? Originalkonstnär: User OlofE on sv.wikipedia
- **File:Vicia_sepium_-_aed-hiirehernes.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/41/Vicia_sepium_-_aed-hiirehernes.jpg Licens: CC BY-SA 3.0 Bidragsgivare: Eget arbete Originalkonstnär: Ivar Leidus
- **File:Vicia_sepium_Sturm12.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8c/Vicia_sepium_Sturm12.jpg Licens: Public domain Bidragsgivare: Fig. from book *Deutschlands Flora in Abbildungen*. see <http://www.biolib.de> Originalkonstnär: Johann Georg Sturm (Painter: Jacob Sturm)
- **File:Viola_tricolor_whole.jpg** Källa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/43/Viola_tricolor_whole.jpg Licens: Public domain Bidragsgivare: Eget arbete Originalkonstnär: Kjetil Lenes
- **File:Wikispecies-logo.svg** Källa: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/df/Wikispecies-logo.svg> Licens: CC BY-SA 3.0 Bidragsgivare: Image:Wikispecies-logo.jpg Originalkonstnär: (of code) cs:User:-xfi-

22.4.3 Innehållslicens

- Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0